

**Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου
Σχολή Κοινωνικών και Πολιτικών Επιστημών
Τμήμα Πολιτικής Επιστήμης και Διεθνών Σχέσεων**

**Πρόγραμμα Μεταπτυχιακών Σπουδών
«Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»**

Διπλωματική εργασία

**Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Μελέτη Περίπτωσης:
Ηλεκτρονική ΥΜΣ (e-ΥΜΣ) «Υπηρεσία Μιας
Στάσης» του Υπουργείου Ανάπτυξης και
Επενδύσεων»**

Καραθανάση Μαρία

Επιβλέπων Καθηγητής: Πλυμάκης Σήφης

Κόρινθος, Φεβρουάριος 2020

**University of Peloponnese
Faculty of Social and International Sciences
Department of Political Science and International
Relations**

**Master Program in
«Governance and Public Policies»**

Master Thesis

**E- Government Case Study: e-YMS “One Stop Shop”
by the Ministry of Development and Investments.**

Karathanasi Maria

Supervisor Professor: Plimakis Sifis

Corinth, Greece, February 2020

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Μελέτη Περίπτωσης: Ηλεκτρονική ΥΜΣ (e-ΥΜΣ) «Υπηρεσία Μιας Στάσης» του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων»

Σημαντικοί Όροι: Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, Ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης

Περίληψη

Στόχος της παρούσας εργασίας είναι να μελετηθεί η ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην Ελλάδα μέσα από την μελέτη και παρουσίαση της νεοσύστατης ηλεκτρονικής υπηρεσίας μίας στάσης του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων.

Η μελέτη θα εστιάσει στην Ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης, η οποία δημιουργήθηκε με στόχο την εξάλειψη εμποδίων ανταγωνιστικότητας. Στοχεύει στην περαιτέρω απλοποίηση διαδικασιών, στην περαιτέρω μείωση του κόστους σύστασης μιας επιχείρησης και στη δημιουργία φιλικότερου περιβάλλοντος για ξένους επενδυτές, προκειμένου η Ελλάδα να γίνει πιο ανταγωνιστική και να προσελκύσει νέες επενδύσεις.

Σκοπός της παρούσας εργασίας είναι να αναδείξει ότι η ορθή χρήση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από φορείς και υπηρεσίες του δημοσίου και ιδιαίτερα η Ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης ωφελεί τους πολίτες, τους επιχειρηματίες, τις επενδύσεις και γενικότερα την ανάπτυξη της χώρας μας.

E- Government Case Study: e-YMS “One Stop Shop” by the Ministry of Development and Investment.

Keywords: e-government, One-Stop Online Service

Abstract

The purpose of this paper is to study e-government in Greece through the study of the newly established online one-stop service of the Ministry of Development and Investments.

The study will focus on the One-Stop-Shop online service, designed to eliminate competitiveness barriers. It aims to further simplify procedures, further reduce the cost of setting up a business and create a more friendly environment for foreign investors, in order for Greece to become more competitive and attract investments.

The purpose of this research is to demonstrate that the proper use of e-government by public bodies and services, and especially the One Stop Shop, benefits the citizens, entrepreneurs, investments and the development of our country in general.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΔΗΛΩΣΗ

Με την παρούσα δήλωση:

1. Δηλώνω ρητά και ανεπιφύλακτα ότι η διπλωματική εργασία που σας καταθέτω αποτελεί προϊόν δικής μου πνευματικής προσπάθειας, δεν παραβιάζει δικαιώματα τρίτων μερών και ακολουθεί τα διεθνώς αναγνωρισμένα πρότυπα επιστημονικής συγγραφής, τηρώντας πιστά την ακαδημαϊκή δεοντολογία.
2. Οι απόψεις που εκφράζονται αποτελούν αποκλειστικά ευθύνη της συγγραφέως και ο επιβλέπων, οι εξεταστές, το Τμήμα και το Πανεπιστήμιο Πελοποννήσου δεν υιοθετούν κατ' ανάγκη τις εκφραζόμενες απόψεις ούτε φέρουν οποιαδήποτε ευθύνη για τυχόν λάθη και παραλείψεις.

Η δηλούσα

Καραθανάση Μαρία

.....

(Υπογραφή)

ΠΡΟΕΙΣΑΓΩΓΙΚΟ ΜΕΡΟΣ

Αφιέρωση

Στον Κωνσταντίνο
που πίστεψε σε μένα!

Ευχαριστίες

Πρωτίστως θα ήθελα να ευχαριστήσω τον επιβλέποντα καθηγητή μου κ. Πλυμάκη Σήφη για την συνεργασία και την αρωγή του στην παρούσα εργασία.

Θερμές ευχαριστίες στην Νατάσα Καλογεροπούλου και την Χρύσα Γκαλάκου για την αμέριστη στήριξη και συμπαράστασή τους σ' αυτή μου την προσπάθεια.

Επίσης, την φίλη και συνάδελφο Ελένη Αθανασάκη για τη συμβολή της στην εύρεση υπηρεσιακών στοιχείων για την εκπόνηση της εργασίας μου.

Τέλος, ευχαριστώ την οικογένειά μου για την συμπαράσταση και όσους με στήριξαν.

Πίνακας περιεχομένων

Περίληψη	i
Abstract.....	ii
Κατάλογος Πινάκων	viii
Κατάλογος Διαγραμμάτων	ix
Κατάλογος Εικόνων.....	x
Πίνακας Συντομεύσεων	xi
Εισαγωγή.....	1
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση.....	4
1.1 Εισαγωγή.....	4
1.2 Ορισμός της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης.....	4
1.3 Ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην Ελλάδα	5
1.4 Ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην ΕΕ και σε Τρίτες Χώρες	9
1.5 Ανακεφαλαίωση	16
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Υπηρεσία Μιας Στάσης.....	18
2.1 Εισαγωγή	18
2.2 Υπηρεσία Μιας Στάσης (ΥΜΣ).....	20
2.2.1 Θεσμικό πλαίσιο	20
2.2.2 Ιστορική αναδρομή.....	20
2.2.3 Ισχύουσα Νομοθεσία.....	21
2.2.4 Αρμοδιότητες των ΥΜΣ.....	22
2.2.5 Χρόνος και κόστος σύστασης εταιρειών μέσω ΥΜΣ	23
2.2.6 Προβλήματα των ΥΜΣ	25
2.3 Ανακεφαλαίωση	26
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ηλεκτρονική υπηρεσία μιας στάσης.....	28
3.1 Εισαγωγή	28
3.2 Ηλεκτρονική Υπηρεσία μιας Στάσης	28
3.2.1 Κυριότερες αλλαγές μέσω της e-ΥΜΣ.....	32
3.2.2 Εξαιρέσεις από ΥΜΣ.....	36

3.2.3 Ομοιότητες και Διαφορές των πληροφοριακών συστημάτων ΥΜΣ και e-ΥΜΣ	37
3.2.4 Μητρώο Πιστοποιημένων Χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ.....	39
3.3 Προβλήματα της e-ΥΜΣ (επιχειρηματικότητα).....	40
3.4 Διεθνής Εμπειρία και Ελλάδα	41
3.5 Ανακεφαλαίωση	46
ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Συμπεράσματα.....	47
Βιβλιογραφία	52

Κατάλογος Πινάκων

1.1	Πρωτοπόρες χώρες στην ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης	14
3.1	Σύσταση Μητρικών Εταιριών έτους 2019	35
3.2	Σύσταση Εταιριών ΙΚΕ έτους 2019	36

Κατάλογος Διαγραμμάτων

1.1	Πρόσβαση στο διαδίκτυο από την κατοικία	6
1.2	Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση, 2012-2018	7
1.3	Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI) κατάταξη 2019	10
1.4	Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI) 2019, Ψηφιακές Δημόσιες Υπηρεσίες	11
1.5	Χρήστες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μεταξύ 2013 και 2018	11
1.6	Χρήστες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης 2018	12
1.7	OECD OURdata Index	16
3.1	Σύσταση Μητρικών Εταιρειών έτους 2019	35
3.2	Σύσταση Εταιρειών ΙΚΕ έτους 2019	36

Κατάλογος Εικόνων

1.1	Ανάλυση του δείκτη προόδου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης EGDI ανά γεωγραφική περιοχή	13
2.1	Θέση της χώρας μας στην παγκόσμια κατάταξη ως προς κόστος / χρόνο σύστασης πριν και μετά την πρώτη ΥΜΣ	22
2.2	Στατιστικά στοιχεία εξέλιξης μέσου χρόνου σύστασης	25
2.3	Κόστος σύστασης εταιρείας μέσω ΥΜΣ	26
3.1	e-ΥΜΣ Σύσταση Εταιρείας με 3 απλά βήματα	31
3.2	Κόστος σύστασης μέσω e-ΥΜΣ (μετά τον πρώτο χρόνο)	33
3.3	Αριθμός συστάσεων με νέα e-ΥΜΣ έτος 2018	34
3.4	Αριθμός συστάσεων με νέα e-ΥΜΣ έτος 2019	34
3.5	ΚΥΕ που εξαιρούνται από ΥΜΣ (και για τις ΙΚΕ)	37
3.6	Κατάταξη Ελλάδας 2019 από Παγκόσμια Τράπεζα	43
3.7	Κατάταξη Ελλάδας 2020 από Παγκόσμια Τράπεζα	44
3.8	e-Business Register Εσθονία	46

Πίνακας Συντομεύσεων

ΕΕ: Ευρωπαϊκή Ένωση

ΤΠΕ: Τεχνολογία Πληροφοριών και Επικοινωνίας

ΟΟΣΑ: Οργανισμός Οικονομικής Συνεργασίας και Ανάπτυξης

OECD: Organization For Economic Co-operation and Development

ΟΗΕ: Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών

ΙΚΕ: Ιδιωτική Κεφαλαιουχική Εταιρεία

Γ.Ε.ΜΗ.: Γενικό Εμπορικό Μητρώο

ΥΑ: Υπουργική Απόφαση

ΚΥΑ: Κοινή Υπουργική Απόφαση

ΠΔ: Προεδρικό Διάταγμα

ΗΠΑ: Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής

ΓΓΕΠΚ: Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή

Εισαγωγή

Η πρόσφατη δημοσιονομική κρίση που έπληξε τη χώρα μας, μα και πολλά κράτη της Ευρωζώνης, σε διαφορετικό βαθμό το καθένα, ανέδειξε πολλές παθογένειες και στρεβλώσεις της χώρας μας, όπως ο εκτεταμένος κρατισμός, η γραφειοκρατία, η αδυναμία των θεσμών, η ατολμία λήψης διαρθρωτικών μέτρων, η διαπλοκή, η διαφθορά κ.α. (Λιαργκόβας Π., 2019, σελ 1-28)

Ένας από τους πυλώνες για την επαναφορά της χώρας μας σε ρυθμούς ανάπτυξης είναι ο εκσυγχρονισμός της ελληνικής Δημόσιας Διοίκησης. (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα) Η Δημόσια Διοίκηση της χώρας μας προσπαθεί να αποκαταστήσει το δεσμό εμπιστοσύνης των πολιτών και των επιχειρήσεων με το κράτος, αναβαθμίζοντας τις υπηρεσίες της, για το σκοπό αυτό προωθούνται η ηλεκτρονική διακυβέρνηση, η ανάπτυξη του ανθρώπινου δυναμικού, η κωδικοποίηση νομοθεσίας, η ενίσχυση ελεγκτικών μηχανισμών, η απλούστευση διαδικασιών κ.α. (ΕΣΠΑ 2014-2020, ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα)

Μία από τις μεταρρυθμίσεις που πραγματοποιήθηκαν τα τελευταία χρόνια, και συνεχίζει όμως να εξελίσσεται λόγω της ανάπτυξης των ΤΠΕ, είναι η ηλεκτρονική διακυβέρνηση στις δημόσιες υπηρεσίες και γενικά στις συναλλαγές των πολιτών. (ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα)

Στο πλαίσιο της έμφασης που δίνεται στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, προωθούνται ενδεικτικά οι ακόλουθες επιμέρους δράσεις:

- υλοποίηση ή βελτίωση εφαρμογών ΤΠΕ έτσι ώστε οι δημόσιες υπηρεσίες να οργανώνονται και να λειτουργούν καλύτερα
- προώθηση ψηφιακών υπηρεσιών για την ικανοποίηση των αναγκών των πολιτών και των εταιρειών
- ενδυνάμωση της διαλειτουργικότητας των πληροφοριακών συστημάτων του δημοσίου

Ακόμα και σήμερα προωθούνται πληροφοριακά συστήματα όπως η ηλεκτρονική συνταγογράφηση του υπουργείου Εργασίας, Κοινωνικής Ασφάλισης & Κοινωνικής

Αλληλεγγύης για την συνταγογράφηση φαρμάκων και εξετάσεων, η ηλεκτρονική δήλωση γέννησης του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης –λειτουργεί πιλοτικά από 17/2/2020 σε δεκαπέντε μαιευτήρια της χώρας- για την ενημέρωση του ληξιαρχείου και των δημοτολογίων, τα οποία συμβάλουν στην καλύτερη κάλυψη των αναγκών των πολιτών και τη διαφάνεια. (ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημοσίου Τομέα), (ΕΘΝΟΣ, 17/2/2020)

Σε αυτή τη βάση δημιουργήθηκε και η Ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης για την διευκόλυνση των πολιτών που επιθυμούν να συστήσουν άμεσα μία επιχείρηση. (taxheaven, 2019) Σκοπός της εν λόγω μεταρρύθμισης, η επίτευξη του οποίου αποτελεί και ερευνητικό ερώτημα της εργασίας, είναι η απλούστευση των διαδικασιών, η μείωση των διοικητικών βαρών, δηλαδή του χρόνου και του κόστους παροχής των υπηρεσιών και η ταχύτερη εξυπηρέτηση των πολιτών. (taxheaven, 2019) Δίνεται η δυνατότητα στον κάθε πολίτη να δημιουργήσει επιχείρηση ή υποκατάστημα στην Ελλάδα από το σπίτι του, δίχως να ταλαιπωρείται σε ουρές και μετακινήσεις σε δημόσιες υπηρεσίες. (taxheaven, 2019) Είναι σημαντικό να επισημανθεί ότι η υπηρεσία e-ΥΜΣ λειτουργεί περίπου ενάμισι χρόνο και δεν έχει μελετηθεί ξανά. Σε αυτό έγκειται και η προστιθέμενη αξία της παρούσας εργασίας και η πρωτοτυπία της.

Η εργασία δομείται σε τέσσερα κεφάλαια:

Στο πρώτο κεφάλαιο αναλύεται η έννοια της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. Παρουσιάζεται η πορεία ταχείας εξέλιξης της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη χώρας μας και παγκοσμίως, καθώς και τα υφιστάμενα προβλήματα.

Στο δεύτερο κεφάλαιο αναλύονται το θεσμικό πλαίσιο και ο τρόπος λειτουργίας της Υπηρεσίας μιας Στάσης, καθώς και τα προβλήματα που οδήγησαν στη δημιουργία της ηλεκτρονικής Υπηρεσίας μιας Στάσης (e-ΥΜΣ).

Στο τρίτο κεφάλαιο μελετάται η χρησιμότητα της e-ΥΜΣ και ειδικότερα η συμβολή της στην ίδρυση των εταιριών/ επιχειρήσεων. Αναλυτικότερα παρατίθεται η καλή πρακτική που πρότεινε η Ελλάδα στην Ευρωπαϊκή Ένωση (έγινε Ευρωπαϊκή Οδηγία), αλλά και τι ισχύει στις άλλες ευρωπαϊκές χώρες.

Στο τέταρτο κεφάλαιο παρατίθενται κρίσιμα συμπεράσματα από την ανωτέρω ανάλυση, τα οποία θα απαντούν στα ερευνητικά ερωτήματα που τέθηκαν. Τέλος, επιχειρούνται και προτάσεις για βελτίωση του υπάρχοντος συστήματος.

Μεθοδολογικά χρησιμοποιήθηκαν πρωτογενείς πηγές (στοιχεία από το αρχείο της Δ/σης Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή (ΓΓΕΠΚ) του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων), δευτερογενείς πηγές (Ελληνική και ξενόγλωσσα βιβλιογραφία) και πραγματοποιήθηκε έρευνα σε έγκυρους διαδικτυακούς τόπους (ιστοσελίδες). Υπήρχε δυσκολία στη συλλογή υλικού, διότι η σχετική έρευνα στη βιβλιογραφία για τις υπηρεσίες μιας στάσης απέδωσε περιορισμένα αποτελέσματα. Η εκπόνηση της εργασίας βασίστηκε περισσότερο στη νομοθεσία, και συγκεκριμένα στη μελέτη του υφιστάμενου νομοθετικού πλαισίου της Ελλάδας, καθώς και των ενωσιακών Οδηγιών και Κανονισμών. Σημαντικά στοιχεία αντλήθηκαν από πληροφορίες που παρείχε η υπηρεσία. Επιπρόσθετα, τα ξενόγλωσσα κείμενα μεταφράστηκαν από την συγγραφέα για να ενσωματωθούν στην εργασία.

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 1: Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση

1.1 Εισαγωγή

Τα τελευταία χρόνια με την ανάπτυξη σε παγκόσμιο επίπεδο τόσο της τεχνολογίας όσο και των επικοινωνιών όλες οι κυβερνήσεις ασχολούνται με την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 21) Το φως της δημοσιότητας έχουν δει μελέτες οι οποίες έχουν επίκεντρο τις καινοτόμες προτάσεις και τις πρακτικές λύσεις παλαιών και νέων δύσκολων προβλημάτων. (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 21) Σε αυτή την κατεύθυνση έχουν κινηθεί μελέτες που αφορούν το κράτος μας και εντάσσονται στο πλαίσιο της παγκοσμιοποίησης. (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 21) Στα υπόλοιπα κράτη της ΕΕ, και στο μέχρι πιο πρόσφατο παρελθόν στο κράτος- μέλος του Ηνωμένου Βασιλείου, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση αποτελούσε αντικείμενο στρατηγικού σχεδιασμού εκ μέρους της κυβέρνησης και πεδίο καθολικής μεταρρύθμισης για τη δημόσια διοίκηση, ενώ καθορίζονταν τα προγράμματα και ανά τομέα τα σχέδια δράσης έτσι ώστε η χώρα να προσαρμοστεί στις προκλήσεις του 21^{ου} αιώνα (Blair T., 1999, σελ 4) (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 22) Αξίζει να αναφερθεί ότι η χώρα μας στο πλαίσιο αυτό δεν είχε ένα καθολικό σχέδιο μεταρρυθμίσεων, με αποτέλεσμα να λειτουργήσει αιφνιδιαστικά και αμήχανα και όχι για να ανατρέψει παγιωμένες δομές και λειτουργίες.. (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 23)

Το παρόν κεφάλαιο αναφέρεται στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα. Στόχος του είναι η ανάδειξη των ωφελειών της χρήσης της Τεχνολογίας Πληροφοριών και Επικοινωνίας (ΤΠΕ) τόσο στους πολίτες-επιχειρήσεις, όσο και στους ίδιους τους φορείς, τα υφιστάμενα προβλήματα, καθώς και η παγκόσμια τάση.

1.2 Ορισμός της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Βάσει του ΟΟΣΑ τα κράτη- μέλη του έχουν τη δυνατότητα χρήσης ενός εκ των τριών βασικών ορισμών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης: α) ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι η παροχή υπηρεσιών μέσω διαδικτύου (Internet) όπως η ηλεκτρονική διαβούλευση, β) ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι η χρήση των ΤΠΕ σε όλες τις δραστηριότητες της Δημόσιας Διοίκησης, και γ) ηλεκτρονική διακυβέρνηση είναι η δεξιότητα αλλαγής μορφής του δημόσιου τομέα χρησιμοποιώντας τις ΤΠΕ ή λέγεται

για την περιγραφή καινών μορφών Δημόσιας Διοίκησης που βασίζονται στις ΤΠΕ. (Μανιάτη, 2018) (Αποστολάκης *et al*, 2008 , σελ 25)

Η ηλεκτρονική διακυβέρνηση για την Παγκόσμια Τράπεζα (World Bank) ορίζεται ως η χρήση της τεχνολογίας της πληροφορίας από διαφορετικούς κυβερνητικούς τομείς (όπως τα WAN, διαδίκτυο κα) που μεταβάλλει την επικοινωνία και επαφή των πολιτών, των επιχειρήσεων και άλλων φορέων του κράτους με τους εν λόγω τομείς. (Μανιάτη, 2018), (Σπυράκης, Σπυράκη, 2008) (Παγκόσμια Τράπεζα, World Bank)

Οι κυβερνήσεις ενισχύουν τη διευρυμένη χρήση των ΤΠΕ προκειμένου να υποστηρίζονται καλύτερα οι κυβερνητικές λειτουργίες, να εμπλέκονται οι πολίτες και να παρέχονται κυβερνητικές υπηρεσίες. (Πομπόρτσος Α., 2005, σελ 17) Δηλαδή η ηλεκτρονική διακυβέρνηση συνεισφέρει στις κυβερνήσεις, με έναν επιπλέον, καινοτόμο, παραγωγικό και αποτελεσματικό τρόπο εξυπηρέτησης των πολιτών και συγχρόνως προσφέρει την δυνατότητα εισαγωγής πρωτοπορίας στις εσωτερικές λειτουργίες τους. (Πομπόρτσος Α., 2005, σελ 17) Επιπρόσθετα, συντελεί στην μείωση της διαφθοράς, στην άνοδο της διαφάνειας, αλλά και στην ενεργή συμμετοχή της κοινωνίας. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 15)

Μέσω των ΤΠΕ οι λειτουργίες των δημόσιων υπηρεσιών βελτιώνονται, μειώνεται το κόστος τους, η εξυπηρέτηση των πολιτών αναβαθμίζεται, σχεδιάζονται και υλοποιούνται πιο καλές και αποτελεσματικές δημόσιες πολιτικές, ενισχύοντας τη στενή επαφή και συνεργασία των πολιτών με τους κρατικούς φορείς. (Πανεπιστήμιο Αιγαίου, 2019) Εφαρμόζοντας τις ΤΠΕ, η δημόσια διοίκηση δεν προκαλεί τροποποιήσεις στο σύνολο συντονισμένων ενεργειών της ή τις δεσμεύσεις της, που εξακολουθούν να είναι ευκολομεταχειρίστες, έννομες, διαυγείς, υπόλογες και αρμόδιες, προβάλλοντας τις αξιώσεις της κοινωνίας για υψηλότερο επίπεδο διακυβέρνησης σε όλους τους τομείς. (Μανιάτη, 2018), (Σπυράκης, Σπυράκη, 2008)

1.3 Ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην Ελλάδα

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι στην Ελλάδα η ηλεκτρονική διακυβέρνηση άργησε να καθιερωθεί στην καθημερινότητα των πολιτών. (Αποστολάκης *et al*, 2008 , σελ 385-386) Την περίοδο 1980-2000 δεν διατέθηκαν μεγάλα ποσά για ΤΠΕ στο δημόσιο τομέα. (Αποστολάκης *et al*, 2008 , σελ 385-386) Συνήθης ήταν η δημιουργία

αυτόνομων πληροφοριακών συστημάτων, χωρίς διασύνδεση και με κύριο χαρακτηριστικό τον διασκορπισμό επεξεργασμένων δεδομένων. Υπήρχε ψηφιακός αναλφαβητισμός στους πολίτες. (Αποστολάκης *et al*, 2008, σελ 385-386) Με την πάροδο του χρόνου όμως αυτό σταδιακά μεταβάλλεται και η κατάσταση βελτιώνεται. (Αποστολάκης *et al*, 2008 , σελ 385-386)

Από την έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας από Νοικοκυριά και Άτομα Έτος 2018 της Ελληνικής Στατιστικής Αρχής συμπεραίνεται ότι 8 στα 10 νοικοκυριά εισέρχονται στο διαδίκτυο από την οικία τους (ποσοστό 76,5%) και στην πρόσφατη δεκαετία (2009-2018) αποτυπώνεται άνοδος 100,8% της εισόδου στο διαδίκτυο από την οικία (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2018, σελ 1)

Διάγραμμα 1.1

Πρόσβαση στο διαδίκτυο από την κατοικία

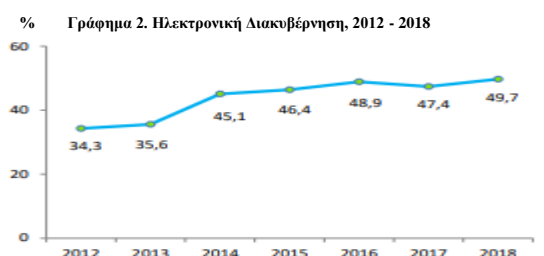

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, Έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας από Νοικοκυριά και Άτομα Έτος 2018, σελ1

Από την ίδια έρευνα προκύπτει ότι 1 στους 2 πολίτες (ήτοι 49,7%), την χρονική περίοδο Απρίλιο 2017 έως Μάρτιο 2018, μεταχειρίστηκε για ίδια χρήση τις υπηρεσίες της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης. (Ελληνική Στατιστική Αρχή, 2018, σελ 5)

Διάγραμμα 1.2

Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση 2012 -2018

Πηγή: Ελληνική Στατιστική Υπηρεσία, Έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας από Νοικοκυριά και Άτομα Έτος 2018, σελ 5

Με βάση τη μελέτη του Σπινέλλη και των συνεργατών του για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση (2018, σελ. 15) **η συνολική εικόνα της Ηλεκτρονικής Διακυβέρνησης στην Ελλάδα συνεχίζει να είναι προβληματική και οι επιδόσεις της να υπολείπονται των λοιπών κρατών μελών της ΕΕ.** Το πρόβλημα εντοπίζεται στο ότι πολύ λίγες διαδικασίες είναι ψηφιοποιημένες και πολύ μικρός αριθμός δομών του δημοσίου μεταχειρίζονται πληροφοριακά συστήματα. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 15) Αρκετές από τις ψηφιοποιημένες διαδικασίες ενδεχομένως να είναι προβληματικές ή να μην λειτουργούν ορθά λόγω του μη συνεκτικού σχεδιασμού των διαδικασιών του Δημοσίου. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 15) Επιπρόσθετα, οι φορείς δεν επικοινωνούν ψηφιακά μεταξύ τους, το κανονιστικό πλαίσιο είναι παρωχημένο και χρήζει τροποποιήσεων προκειμένου να επιλυθούν νομικά κωλύματα. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159) (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 185) Επίσης, υφίστανται προβλήματα κουλτούρας, εκπαίδευσης, επάρκειας και διαχείρισης του ανθρώπινου δυναμικού. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159)

Τα σημαντικότερα προβλήματα της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, σύμφωνα με την εν λόγω έρευνα, είναι η απουσία στρατηγικού σχεδιασμού και διαχρονικού οράματος. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159) Στη χώρα μας παρουσιάζεται χάσμα μεταξύ εξαγγελίας και πραγματοποίησης του σκοπού. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159) Δεν υφίσταται καθολικός προγραμματισμός ή εφικτό σχέδιο υλοποίησης. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159) Κάθε φορά που αλλάζει η κυβέρνηση και οι διοικήσεις, δεν «συνεχίζεται» το έργο της Δημόσιας Διοίκησης, αλλάζουν οι προτεραιότητες, με

απόρροια τις αλόγιστες δαπάνες, την έλλειψη διαλειτουργικότητας και το πάγωμα των συνεργιών. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159) (Καρκατσούλης Π., σελ 23) Επιπρόσθετα πολλά έργα σχεδιάζονται γραφειοκρατικά δίχως να εισακούονται οι ανάγκες των πολιτών. (Καρκατσούλης Π., Σελ 23)

Παρόλο που η Ελλάδα υπολείπεται των ευρωπαϊκών χωρών στην ψηφιοποίηση της δημόσιας διοίκησης, τα τελευταία χρόνια έχουν υλοποιηθεί πολύ σημαντικά βήματα. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 16) Εκπονήθηκε το Σχέδιο Δράσης για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση» του Υπουργείου Διοικητικής Ανασυγκρότησης από το 2014 και η «Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική 2016-2021» του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης, δημοσιευμένη το Δεκέμβριο 2016. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 16)

Σημαντικά έργα ηλεκτρονικής διακυβέρνησης έχουν ολοκληρωθεί ή έχει αρχίσει η υλοποίησή τους: Το σύστημα Taxis του Υπουργείου Οικονομικών για φορολογική διαχείριση, το ΣΥΖΕΥΞΙΣ του Υπουργείου Εσωτερικών για την ανάπτυξη των Τηλεπικοινωνιακών Υποδομών του Ελληνικού Δημοσίου, το ΕΣΗΔΗΣ για την ψηφιοποίηση των δημοσίων προμηθειών και άλλα. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 32-35)

Αξίζει να αναφερθεί ότι για την προώθηση της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στη χώρας μας στις 4 Νοεμβρίου 2016 δημιουργήθηκε το **Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης** για θέματα ραδιοφωνίας, τηλεόρασης, δικτύων ψηφιακών επικοινωνιών κ.α. και εν συνεχεία στις 8 Ιουλίου 2019 καταργήθηκε. (ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, 2019)

Η σημερινή κυβέρνηση επιθυμώντας να αναδείξει, να δώσει έμφαση και προτεραιότητα στην αναδιοργάνωση και στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση της δημόσιας διοίκησης για να παρέχει καλύτερες ψηφιακές υπηρεσίες προς τους πολίτες, εταιρείες αλλά και δημόσιες υπηρεσίες, συγκέντρωσε όλες τις σημαντικές δομές πληροφορικής και τηλεπικοινωνιών, σε μία νέα δομή, στο **Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης** σύμφωνα με το ΠΔ 81/8-7-2019 (ΦΕΚ 119/Α/8-7-2019). (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, 2019), (Καθημερινή, Μανδραβέλης , 9-7-2019)

Το εν λόγω υπουργείο στοχεύει στην απλοποίηση των διαδικασιών πριν ψηφιοποιηθούν προς αποφυγή της ψηφιοποίησης της γραφειοκρατίας, καθώς και στη διαλειτουργικότητα των συστημάτων σε όλα τα επίπεδα. (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, 2019) Επίσης, σκοπεύει να ενοποιήσει κατακερματισμένες μονάδες και συστήματα προάγοντας την καλύτερη ποιότητα παροχής υπηρεσιών με λιγότερο κόστος, αφού πλέον δεν θα σχεδιάζονται αλληλοεπικαλυπτόμενα έργα, μειώνοντας τις δημόσιες δαπάνες. (Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, 2019)

Σε συνέντευξη του Υπουργού Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη αναφέρεται ότι το Υπουργείο έχει ως βασικό σκοπό την αξιοποίηση των ΤΠΕ προκειμένου η χώρα μας να τείνει προς τον μέσο όρο της Ε.Ε. και να εξουδετερώσει τη γραφειοκρατία, μεταβάλλοντας εξ ολοκλήρου την εμπειρία των πολιτών στις συνδιαλλαγές τους με το κράτος. (Fortune Greece, Λουλούδη, 2019)

Με τον ν. 4635/30-10-2019 (ΦΕΚ 167/ Α΄) «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» δημιουργείται το Παρατηρητήριο Γραφειοκρατίας προκειμένου να καταμετρήσει και να απεικονίσει τα διοικητικά βάρη που απορρέουν από το κανονιστικό πλαίσιο (αρθ. 47) με σκοπό την αναζήτηση όλων των αγκυλώσεων καθώς και ο Ενιαίος Ψηφιακός Χάρτης για την αδιαίρετη απεικόνιση όλων των γεωχωρικών δεδομένων (αρθ. 3) ως εργαλείο ανάπτυξης. (Βουλή, Πρακτικά ΛΗ΄ Συνεδρίαση, 2019, σελ 273)

Επιπλέον με τις διατάξεις του ίδιου νόμου συστάθηκαν η «Επιτροπή υψηλού επιπέδου για τον ψηφιακό και διοικητικό μετασχηματισμό της Ελλάδας» που ασχολείται με θέματα Κυβερνοασφάλειας, Ευρυζωνικότητας κ.α. (άρθ. 48) και η «Επιτροπή για την ανάπλαση του κώδικα διοικητικής διαδικασίας» που θα καταρτίσει νέο Κώδικα Διοικητικής Διαδικασίας (άρθ. 43). (Fortune Greece, Λουλούδη, 2019)

1.4 Ηλεκτρονική διακυβέρνηση στην ΕΕ και σε Τρίτες Χώρες

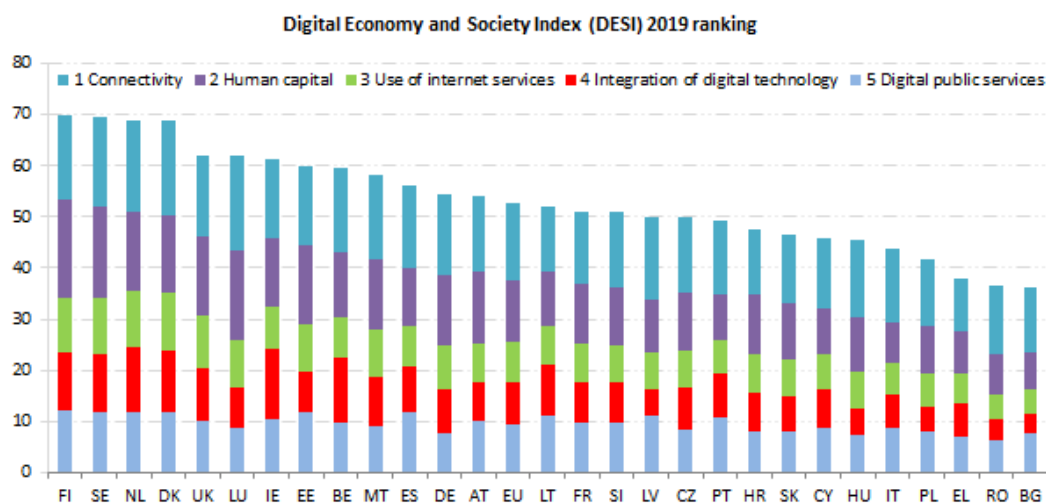
Μολονότι οι ηλεκτρονικές εφαρμογές όπως το Taxisnet, η Διαύγεια κ.α. προσφέρουν τις υπηρεσίες τους επαρκώς, καθώς και τα στελέχη που δραστηριοποιούνται στις εφαρμογές της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι πολύ εξειδικευμένα, η Ελλάδα στερείται συγκριτικά με τα περισσότερα κράτη μέλη της ΕΕ στην ένταξη και εναρμόνιση των ηλεκτρονικών εφαρμογών στη δημόσια διοίκηση σύμφωνα με τον

ευρωπαϊκό δείκτη Digital Scoreboard, όπου η χώρα μας καταλαμβάνει την 27^η θέση, μία από τις τελευταίες θέσεις. (Καρκατσούλης Π., σελ 22) (Digital Public Services, 2019, σελ 1-11)

Ο Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (DESI) είναι ένα σύνθετος δείκτης και συνοψίζει τους σχετικούς δείκτες για την ψηφιακή απόδοση της Ευρώπης και παρατηρεί την εξέλιξη των κρατών μελών της ΕΕ στην ψηφιακή ανταγωνιστικότητα. (Digital Public Services , 2019, σελ 2)

Διάγραμμα 1.3

Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI) κατάταξη 2019

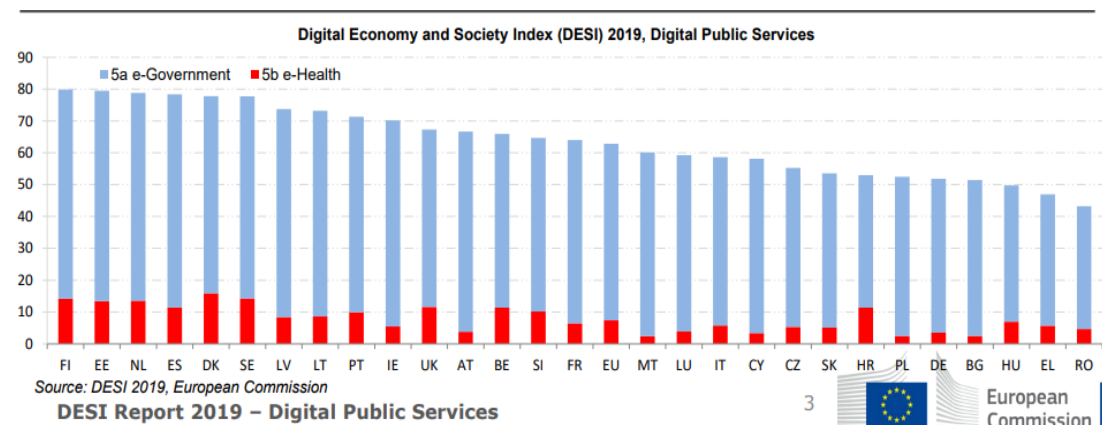

Πηγή: (Digital Public Services , 2019, σελ 2)

Η Βουλγαρία, Ρουμανία, Ελλάδα και Πολωνία έχουν τις χαμηλότερες βαθμολογίες στον δείκτη. (Digital Public Services, 2019, σελ 5)

Διάγραμμα 1.4

Δείκτης ψηφιακής οικονομίας και κοινωνίας (DESI) 2019, Ψηφιακές Δημόσιες Υπηρεσίες

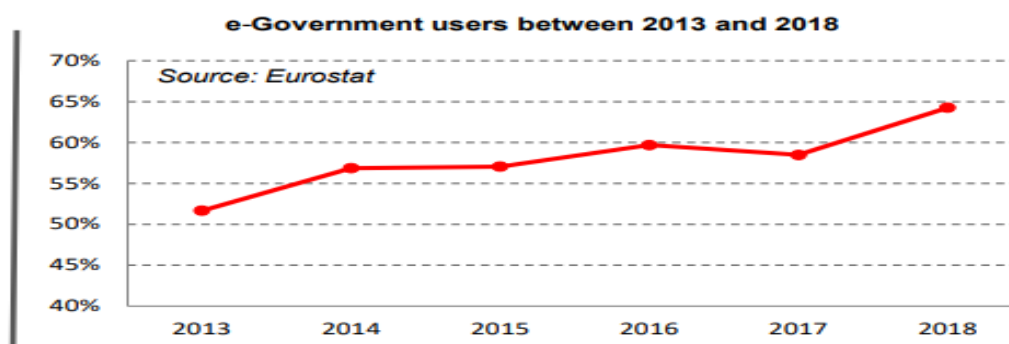

Πηγή: (Digital Public Services , 2019, σελ 3)

Η ζήτηση των ψηφιακών δημόσιων υπηρεσιών εξελίσσεται καθώς το 65% των πολιτών της ΕΕ χρησιμοποίησε τις δημόσιες online υπηρεσίες. (Digital Public Services , 2019, σελ 5)

Διάγραμμα 1.5

Χρήστες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μεταξύ 2013 και 2018

Πηγή: (Digital Public Services , 2019, σελ 6)

Οι ηλεκτρονικές υπηρεσίες μειώνουν το χρόνο που αφιερώνεται στη δημόσια διοίκηση, και αυτό ενθαρρύνει τους ανθρώπους να τις χρησιμοποιούν. (Digital Public Services , 2019, σελ 5)

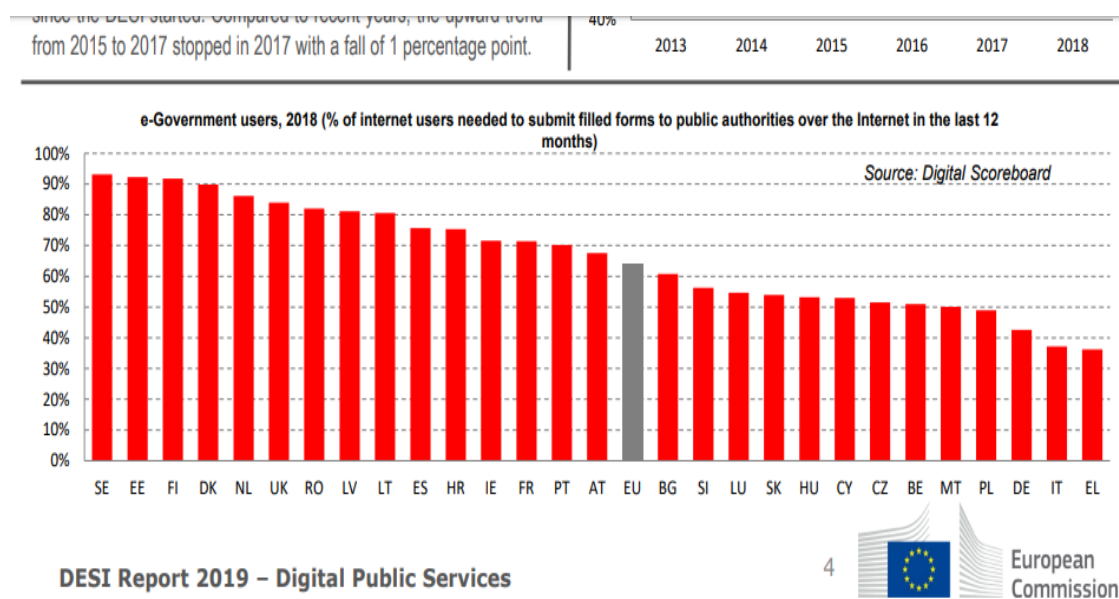
Στη Σουηδία, την Εσθονία και τη Δανία πάνω από το 90% των χρηστών του διαδικτύου (ηλικίας 16-74 ετών) επιλέγουν τις κυβερνητικές πύλες για να υποβάλλουν συμπληρωμένες αιτήσεις στη δημόσια διοίκηση, ενώ στην Ιταλία και την Ελλάδα εμφανίζεται κάτω από το 40%. (Digital Public Services , 2019, σελ 6)

Εικοσιτέσσερις χώρες είχαν καλύτερη απόδοση το 2018 αναφορικά με το 2017. Μεγαλύτερη βελτίωση παρουσίασαν η Πορτογαλία με 18 % και η Τσεχία 15%. (Digital Public Services , 2019, σελ 6)

Αξίζει να αναφέρουμε ότι το 2018 καταγράφηκε η μεγαλύτερη αύξηση των χρηστών της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης από τότε που καταγράφεται ο δείκτης DESI και η οποία αγγίζει το 10%. (Digital Public Services , 2019, σελ 8)

Διάγραμμα 1.6

Χρήστες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης 2018

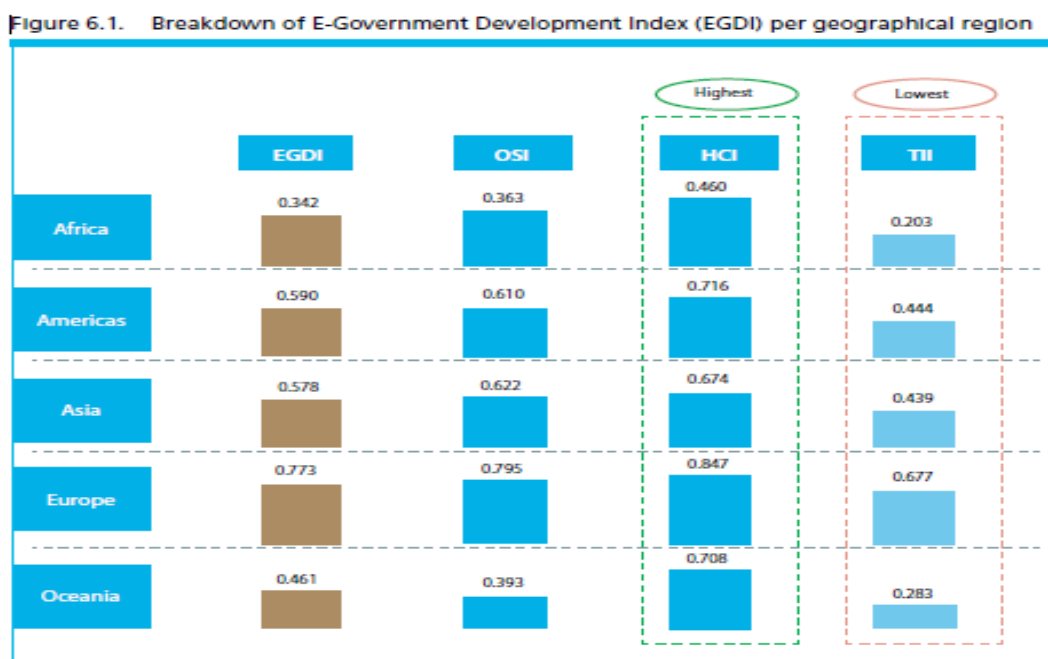
Πηγή: (Digital Public Services , 2019, σελ 4)

Η Έρευνα για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση των Ηνωμένων Εθνών έτους 2018 με θέμα: «Η εφαρμογή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης μεταμορφώνει τις κοινωνίες σε βιώσιμες και ανθεκτικές», δείχνει ότι η ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης είναι ένα φαινόμενο που εξελίσσεται παγκοσμίως στις δημόσιες υπηρεσίες. (ΟΗΕ, 2018, σελ. 1-21) Προκύπτει ότι οι ευρωπαϊκές χώρες καθοδηγούν την ανάπτυξη της

ηλεκτρονικής διακυβέρνησης, ακολουθούν η Αμερική με την Ασία με σχεδόν ίδια θέση, έπεται η Ωκεανία και τελευταία η Αφρική (ΟΗΕ, 2018, σελ. 123-124)

Εικόνα 1.1

Ανάλυση του δείκτη προόδου ηλεκτρονικής διακυβέρνησης EGDI ανά γεωγραφική περιοχή

Πηγή: (ΟΗΕ, 2018, σελ. 128)

Η κατάταξη των χωρών φαίνεται στον **πίνακα 1.1** όπου εμφανίζονται οι χώρες και βαθμολογίες EGDI (όπως προκύπτει από OSI, TII και HOI). Πηγή: (ΟΗΕ, 2018, σελ 88)

Πίνακας 1.1

Πρωτοπόρες χώρες στην ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης

Table 5.2 Leading countries in e-government development

Country Name	Region	OSI	HCI	TII	EGDI	2016 Rank	2018 Rank	EGDI Group change
Denmark	Europe	1.0000	0.9472	0.7978	0.9150	9	1	None
Australia	Oceania	0.9722	1.0000	0.7436	0.9053	2	2	None
Republic of Korea	Asia	0.9792	0.8743	0.8496	0.9010	3	3	None
United Kingdom of Great Britain and Northern Ireland	Europe	0.9792	0.9200	0.8004	0.8999	1	4	None
Sweden	Europe	0.9444	0.9366	0.7835	0.8882	6	5	None
Finland	Europe	0.9653	0.9509	0.7284	0.8815	5	6	None
Singapore	Asia	0.9861	0.8557	0.8019	0.8812	4	7	None
New Zealand	Oceania	0.9514	0.9450	0.7455	0.8806	8	8	None
France	Europe	0.9792	0.8598	0.7979	0.8790	10	9	None
Japan	Asia	0.9514	0.8428	0.8406	0.8783	11	10	None
United States of America	Americas	0.9861	0.8883	0.7564	0.8769	12	11	None
Germany	Europe	0.9306	0.9036	0.7952	0.8765	15	12	None
Netherlands	Europe	0.9306	0.9206	0.7758	0.8757	7	13	None
Norway	Europe	0.9514	0.9025	0.7131	0.8557	18	14	None
Switzerland	Europe	0.8472	0.8660	0.8428	0.8520	28	15	None
Estonia	Europe	0.9028	0.8818	0.7613	0.8486	13	16	None
Spain	Europe	0.9375	0.8885	0.6986	0.8415	17	17	None
Luxembourg	Europe	0.9236	0.7803	0.7964	0.8334	25	18	None
Ireland	Europe	0.7292	0.9085	0.8292	0.8316	27	19	None
Austria	Europe	0.8681	0.8505	0.7716	0.8301	16	20	None
United Arab Emirates	Asia	0.9444	0.6877	0.8564	0.8295	29	21	None
Iceland	Europe	0.8264	0.9636	0.6970	0.8287	26	22	None
Canada	Americas	0.9306	0.8744	0.6724	0.8258	14	23	None
Italy	Europe	0.9514	0.8341	0.6771	0.8209	22	24	None
Liechtenstein	Europe	0.7986	0.8237	0.8389	0.8204	32	25	H to VH
Bahrain	Asia	0.7986	0.7897	0.8466	0.8116	24	26	None
Belgium	Europe	0.7569	0.9740	0.6930	0.8080	19	27	None
Monaco	Europe	0.6250	0.7901	1.0000	0.8050	31	28	H to VH
Portugal	Europe	0.9306	0.8170	0.6617	0.8031	38	29	H to VH
Malta	Europe	0.8403	0.7973	0.7657	0.8011	30	30	H to VH
Israel	Asia	0.8264	0.8635	0.7095	0.7998	20	31	None
Russian Federation	Europe	0.9167	0.8522	0.6219	0.7969	35	32	H to VH
Poland	Europe	0.9306	0.8668	0.5805	0.7926	36	33	H to VH
Uruguay	Americas	0.8889	0.7719	0.6967	0.7858	34	34	H to VH
Greece	Europe	0.8194	0.8867	0.6439	0.7833	43	35	H to VH
Cyprus	Asia	0.7847	0.8083	0.7279	0.7736	64	36	H to VH
Slovenia	Europe	0.7986	0.8923	0.6212	0.7714	21	37	None
Belarus	Europe	0.7361	0.8681	0.6881	0.7641	49	38	H to VH
Kazakhstan	Asia	0.8681	0.8388	0.5723	0.7597	33	39	H to VH
Lithuania	Europe	0.7986	0.8323	0.6293	0.7534	23	40	None

Πηγή: (OHE, 2018, σελ 89)

Επιπλέον κρίνεται σκόπιμο να αναφερθεί ότι στην ομάδα υψηλών επιδόσεων το 2018 εισήλθαν έντεκα καινούργιες χώρες. Η Λευκορωσία, η Ελλάδα, το Λιχτενστάιν, η Μάλτα, το Μονακό, η Πολωνία, η Πορτογαλία και η Ρωσική Ομοσπονδία από την Ευρώπη, η Κύπρος και το Καζακστάν από την Ασία, η Ουρουγουάη, οι Ηνωμένες Πολιτείες Αμερικής και ο Καναδάς από την Αμερική. (ΟΗΕ, 2018, σελ 90)

Δεν πρέπει να λησμονηθεί και η Σύσταση του Συμβουλίου για τις ψηφιακές κυβερνητικές στρατηγικές (2014) της Επιτροπής Δημόσιας Διακυβέρνησης (Public Governance Committee) (PGC) του ΟΟΣΑ προκειμένου οι κυβερνήσεις και οι πολίτες «να έρθουν κοντά» μέσω των ΤΠΕ. (OECD Council, 2014,σελ. 2) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556)

Η χρήση των ΤΠΕ εκμοντερνίζει τις δημόσιες υπηρεσίες και συμβάλει στην μείωση του δημοκρατικού ελλείμματος και την επιτάχυνση του έργου των κυβερνήσεων που εστιάζουν στην καινοτομία. (OECD Council, 2014,σελ. 2) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556) Χτίζεται η εμπιστοσύνη ανάμεσα στο λαό και την κυβέρνηση και έτσι υλοποιούνται απρόσκοπτα οι κυβερνητικές πολιτικές για εθνική και βιώσιμη ανάπτυξη. (OECD Council, 2014,σελ. 3) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556)

Η Σύσταση ωθεί τις κυβερνήσεις να θέσουν ως ψηφιακούς στρατηγικούς στόχους:

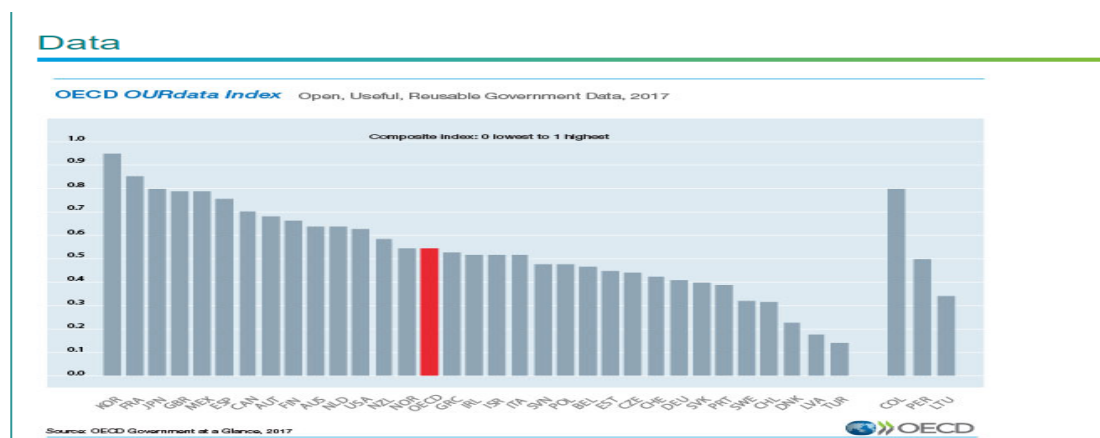
- Περισσότερη διαφάνεια
- Προσβασιμότητα στα συστήματα σε όλους τους πολίτες
- Ενεργή συμμετοχή των πολιτών στη χάραξη πολιτικής
- Λήψη απαραίτητων μέτρων για την ασφάλεια των ηλεκτρονικών συστημάτων και της ιδιωτικότητας
- Συμπλήρωση και ενίσχυση άλλων μεταρρυθμίσεων του δημόσιου τομέα. (OECD Council, 2014,σελ. 6-9) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556)

Σημαντικό ρόλο στις προσπάθειες των κυβερνήσεων να εφαρμόσουν τα ανοικτά δεδομένα επέχει ο δείκτης του ΟΟΣΑ (OECD) OURdata Index, ο οποίος αξιολογεί τις προσπάθειες σε τρεις κρίσιμους τομείς: τη διαφάνεια, τη χρησιμότητα και την

επαναχρησιμοποίηση κυβερνητικών δεδομένων. (OECD Digital government, 8-9-2019) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556)

Διάγραμμα 1.7

OECD OURdata Index

Πηγή: (OECD Digital government, 8-9-2019)

Παρόλο που η χρήση των ΤΠΕ είναι ευρέως διαδεδομένη δεν είναι λίγες οι κυβερνήσεις που θεωρούν ότι η τεχνολογία δεν συμβάλλει στη διαμόρφωση αποτελεσμάτων της δημόσιας διακυβέρνησης.(OECD Home, 2019) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556) Προβληματισμός για την εκάστοτε κυβέρνηση αποτελούν οι πολλαπλάσιες τεχνολογικές επιλογές που εγκυμονούν καινούριους κινδύνους και περισσότερες επιθυμίες στην κοινωνία, αφού δεν έχει προετοιμαστεί κατάλληλα για την αντιμετώπισή τους. (OECD Home, 2019) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556) Όμως, καθυστερώντας την υλοποίηση των μεταρρυθμίσεων για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση, εμποδίζεται η οικονομική άνθιση σε συνθήκες διαρκούς ανταγωνισμού στον ορμητικά μεταβαλλόμενο κόσμο. (OECDiLibrary, 2020) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556)

1.5 Ανακεφαλαίωση

Ανακεφαλαιώνοντας, αξιοσημείωτες προσπάθειες, καλύτερης οργάνωσης στην ηλεκτρονική διακυβέρνηση, έχουν γίνει τα τελευταία χρόνια στην χώρα μας. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 15) Ωστόσο, χρειάζεται να γίνουν ανασχεδιασμοί

αρμοδιοτήτων και δομών, κατάρτιση εθνικής στρατηγικής και σχέδια δράσης. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 158-159)

Η ψηφιακή στρατηγική που θεσπίστηκε (Εθνική Ψηφιακή Στρατηγική 2016-2021) κινείται προς την θετική κατεύθυνση αφού αναθεωρεί και επεκτείνει την ήδη υπάρχουσα στρατηγική για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση. (Σπινέλλης *et al*, 2018, σελ. 16)

Την τρέχουσα περίοδο σύμφωνα με συνέντευξη του Υπουργού Επικράτειας και Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη «...*Ο μακροπρόθεσμος στόχος είναι η πλήρης λειτουργία του «ψηφιακού Δημοσίου», δηλαδή οι πολίτες να διεκπεραιώνουν ως επί το πλείστον τις υποθέσεις τους ηλεκτρονικά, με αμεσότητα και με ασφάλεια...*» (Fortune Greece, Λουλούδη, 2019) Σκοπός του Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης είναι η απλοποίηση και ψηφιοποίηση διαδικασιών που επιδρούν στις καθημερινές δραστηριότητες των πολιτών όπως η δήλωση γέννησης. (Λουλούδη, 2019) Επιπρόσθετα με το νέο νόμο 4635/30-10-2019 (ΦΕΚ 167/ Α΄) «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» προωθείται ο ψηφιακός μετασχηματισμός ώστε να συμβάλλει στην επιχειρηματικότητα. (Fortune Greece, Λουλούδη, 2019)

Σε όλες τις χώρες του πλανήτη, σε μικρό ή μεγάλο βαθμό, η ηλεκτρονική διακυβέρνηση έχει εισβάλει στις κυβερνητικές δομές συμβάλλοντας στην άνθιση της οικονομίας και στην βελτίωση της ποιότητας ζωής των πολιτών τους. (Digital Public Services, 2019, σελ 1-11).(OECD Home, 2019) (OECDiLibrary, 2020) (Kneuer M.and Harnisch S., (2016), σελ. 548-556)

Εν κατακλείδι η ηλεκτρονική διακυβέρνηση θα συνδράμει στην ανάπτυξη της χώρας μας και παγκοσμίως, μέσα από την συμβολή της στην αξιοπιστία, στην ταχύτητα, στην ορθότητα και στην αποτελεσματικότητα των παρεχόμενων υπηρεσιών από το δημόσιο. Επιπλέον θα συνεισφέρει στην επίλυση χρόνιων προβλημάτων της επιχειρηματικότητας, όπως η σύσταση εταιρειών σε σύντομο χρόνο. (Fortune Greece, Λουλούδη, 2019)

Αν και γίνονται σημαντικά βήματα για την ψηφιοποίηση υπηρεσιών, θα πρέπει να πληθύνουν αρκετά προκειμένου να βελτιωθεί η ανταγωνιστικότητα και η επιχειρηματικότητα. (Fortune Greece, Λουλούδη, 2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 2: Υπηρεσία Μιας Στάσης

2.1 Εισαγωγή

Μνημονιακή απαίτηση το 2010 στον πυλώνα του επιχειρηματικού περιβάλλοντος ήταν η τροποποίηση της νομοθεσίας προκειμένου να διευκολυνθεί η ίδρυση εταιρειών καθώς και η ολοκληρωτική λειτουργία του Γενικού Εμπορικού Μητρώου (ΓΕΜΗ). (Δανειακή σύμβαση, 2010, σελ 106)

Οι Υπηρεσίες μιας Στάσης (ΥΜΣ) για την **σύσταση επιχειρήσεων** λειτούργησαν πρώτη φορά στην Ελλάδα στις 4 Απριλίου 2011 βάσει του Ν. 3853/2010 «Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών και άλλες διατάξεις» (ΦΕΚ Α' 90). (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V) Δημιουργήθηκαν ως απόκριση των αιτημάτων τόσο της εγχώριας όσο και της παγκόσμιας επιχειρηματικής κοινότητας για μείωση των διοικητικών διαδικασιών και του κόστους κατά τη σύσταση μιας εταιρείας. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V) Η Ελλάδα το 2010 βρισκόταν στην 149^η θέση στην παγκόσμια κατάταξη σύμφωνα με τον δείκτη Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V)

Με τον ίδιο νόμο 3853/2010 εκτός από τις ΥΜΣ δημιουργήθηκε και το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.), το οποίο είναι το μοναδικό ηλεκτρονικό εμπορικό μητρώο για τις εταιρείες που συστάθηκαν από τις 4 Απριλίου 2011. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V) Θα ήταν σκόπιμο να αναφερθεί ότι το ΓΕΜΗ ήταν ανενεργό από το 2005, οπότε και θεσμοθετήθηκε με τον Ν. 3419/2005. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V) Προϋπόθεση της λειτουργίας του ήταν η αλλαγή των επιφανειακών στοιχείων των δεδομένων των ηλεκτρονικών μητρώων των Εμπορικών Επιμελητηρίων της χώρας. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V) Έπειτα από την ολοκλήρωση της εν λόγω διαδικασίας τέλη Μαρτίου 2011, επιτεύχθηκε η λειτουργία του ως μητρώο κάθε νεοσύστατης εταιρείας που θα άρχιζε από τις 4 Απριλίου 2011. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V)

Σε οποιαδήποτε νεοσύστατη εταιρεία που εγγράφεται στο ΓΕΜΗ από τις 4 Απριλίου 2011, παρέχονται αυτομάτως όλα τα νόμιμα αποτελέσματα για κάθε είδους έννομη ενέργεια, αφού η εν λόγω εγγραφή υπερέχει έναντι των άλλων εγγραφών μητρώου.

(Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V) Οι προσωπικές και κεφαλαιουχικές εταιρείες με δραστηριότητες στην Ελλάδα εμπεριέχονται στην βάση του Γ.Ε.ΜΗ, πλην ορισμένων εξαιρέσεων, σύμφωνα με τον ν. 3853/2010 αναφορικά με την απλοποιημένη σύσταση αποκλειστικά των τεσσάρων βασικών εταιρικών μορφών Ο.Ε., Ε.Ε., Ε.Π.Ε. και Α.Ε. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V)

Αξίζει να αναφερθεί ότι για να επιτευχθεί αυτό το εγχείρημα η Γενική Γραμματεία Εμπορίου συντόνισε και επόπτευσε τους 71 φορείς του Δημοσίου τομέα που συνεργάστηκαν σε επιχειρησιακό και νομοτεχνικό επίπεδο. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V-VI) Ενδεικτικά αναφέρονται τα Υπουργεία Οικονομικών και Δικαιοσύνης, Διαφάνειας και Ανθρώπινων Δικαιωμάτων, ο Οργανισμός Ασφάλισης Ελεύθερων Επαγγελματιών (Ο.Α.Ε.Ε) και 59 Επιμελητήρια της χώρας. (Taxheaven, 2011)

Βάσει των στοιχείων που δόθηκαν προς την Ευρωπαϊκή Επιτροπή, την Παγκόσμια Τράπεζα, τον Ο.Ο.Σ.Α. και το Διεθνές Νομισματικό Ταμείο μειώθηκε το κόστος σύστασης των Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης κατά 62%, των Ανώνυμων Εταιρειών κατά 50% και των προσωπικών εταιρειών κατά 54%. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V-VI)

Είναι αξιοσημείωτο ότι η χώρα αξιολογήθηκε θετικά για την ολοκλήρωση αυτού του εγχειρήματος, που ήταν απόρροια του Μνημονίου Συνεργασίας. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ VI) Επίσης πολλά ευρωπαϊκά κράτη-μέλη που υλοποιούσαν αντίστοιχα προγράμματα, στο πλαίσιο του Ευρωπαϊκού Δικτύου Μείωσης Διοικητικών Βαρών, το θεώρησαν «καλή πρακτική». (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ VI)

Είναι χρήσιμο να τονιστεί ότι η λειτουργία των Υπηρεσιών Μιας Στάσης αναπτύσσεται, ενισχύεται και ανανεώνεται συνεχώς, ώστε να παρέχει βελτιωμένη και πληρέστερη εξυπηρέτηση στον επιχειρηματία- πολίτη. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ VI) Ταυτόχρονα όμως, συντελεί στην αναβάθμιση και αποκατάσταση της εύρυθμης λειτουργίας του Δημόσιου Τομέα τόσο στην αυτοματοποιημένη διαχείριση όσο και στην συντονισμένη συνεργασία ανάμεσα στις αρμόδιες υπηρεσίες. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ VI)

2.2 Υπηρεσία Μιας Στάσης (ΥΜΣ)

2.2.1 Θεσμικό πλαίσιο

Με το άρθρο 1 της ΚΥΑ 63577 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018) ορίζεται ως «Υπηρεσία μιας στάσης» το ένα και μοναδικό σημείο στο οποίο μπορεί να απευθυνθεί ο ενδιαφερόμενος προκειμένου να πραγματοποιήσει πρωτότυπη σύσταση εταιρείας οποιαδήποτε νομικής μορφής.

Επιπλέον «Υπηρεσία μιας στάσης» θεωρούνται τα φυσικά πρόσωπα ή τα νομικά πρόσωπα δημοσίου δικαίου που καθορίζονται υπεύθυνα για όλα τα στάδια των διαδικασιών πρωτότυπης σύστασης εταιρείας (έναρξη, διεκπεραίωση, ολοκλήρωση). (άρθρο 2 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

Σήμερα οι ΥΜΣ είναι:

α) Οι Υπηρεσίες Γενικού Εμπορικού Μητρώου (Γ.Ε.ΜΗ.) των Επιμελητηρίων.

β) Οι συμβολαιογράφοι – ΥΜΣ.

γ) Η ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης (e-ΥΜΣ) (άρθρο 2 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

2.2.2 Ιστορική αναδρομή

Αναφορικά με την ΥΜΣ όπως προαναφέραμε θεσμοθετήθηκε με τα άρθρα 1-12 του ν. 3853/2010 (ΦΕΚ Α' 900), με την Κοινή Υπουργική Απόφαση (ΚΥΑ) Κ1-802/2011 (ΦΕΚ Β' 470), με την Υπουργική Απόφαση (ΥΑ) Κ2-828/2013 (ΦΕΚ Β' 216) και την ΚΥΑ ΔΟΛΚΕΠ/ Φ. 16/οικ. 7055/31-3-2011 (ΦΕΚ Β' 536, ΑΔΑ: 4ΑΓΤΚ-ΓΓ). Η εν λόγω νομοθεσία έχει καταργηθεί στο σύνολό της, όπως φαίνεται παρακάτω. (άρθρα 11 και 12 Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

Με αφετηρία τα αιτήματα των ιδρυτών επιχειρήσεων εκείνης της περιόδου, που ήταν η συγκέντρωση σε ένα σημείο όλων των διαδικασιών σύστασης, η απλοποίηση των

διαδικασιών και η μείωση κόστους, τέθηκαν σε λειτουργία οι ΥΜΣ. (Αθανασάκη Ε., 2019, σελ.7), (Δανειακή σύμβαση, 2010, σελ 106)

Εικόνα 2.1

Θέση της χώρας μας στην παγκόσμια κατάταξη ως προς το κόστος /χρόνο σύστασης πριν και μετά την πρώτη ΥΜΣ

Θέση της χώρας μας στην παγκόσμια κατάταξη ως προς κόστος-χρόνο σύστασης πριν και μετά την πρώτη ΥΜΣ:		
• Δείκτης Doing Business της Παγκόσμιας Τράπεζας:		
ΕΤΟΣ	ΘΕΣΗ	ΕΞΕΛΙΞΗ
2011	149	<u>Δεν λειτουργεί ακόμη η ΥΜΣ</u>
2012	135	
2017	56	
2018	37	
2019	44	Η μέτρηση είναι μέχρι Μάιο του 2018. Δεν συμπεριλαμβάνεται η νέα ΥΜΣ

Πηγή: Αθανασάκη Ε., 2019,σελ.9

Αξίζει να αναφερθεί ότι έπειτα από μέτρηση των διοικητικών βαρών συνάγεται η επίτευξη της μείωσης του κόστους από τον αρχικό σχεδιασμό κατά 62% για τις ΕΠΕ, 50% για τις ΑΕ και 54% για τις προσωπικές εταιρείες. (Βουνάτσου *et al*, 2011, σελ V-VI)

2.2.3 Ισχύουσα Νομοθεσία

Θα αποτελούσε σημαντική παράλειψη να μην αναφερθεί η ισχύουσα νομοθεσία που είναι η κάτωθι: ο ν. 4441/2016 που απλοποιεί τις διαδικασίες σύστασης των επιχειρήσεων (ΦΕΚ Α΄ 227), η ΚΥΑ 63577/2018 που καθορίζει τις ισχύουσες προϋποθέσεις για τις ΥΜΣ (ΦΕΚ Β΄ 2380), η ΥΑ 31637/2017 που εισάγει τα πρότυπα καταστατικά για τις νεοϊδρυόμενες εταιρίες (ΦΕΚ Β΄ 928), όπως και η ΥΑ 107766/2018 (ΦΕΚ Β΄ 4925), και οι Εγκύκλιοι ΑΠ 84615/6-8-2018 και ΑΠ 87524/3-9-2019 που παρέχουν οδηγίες για τη σύσταση εταιριών και τα μητρώα πιστοποιημένων χρηστών.

Τα άρθρα 85-116, στο Μέρος ΙΣΤ΄ του νέου ν. 4635/30-10-2019 (ΦΕΚ 167/ Α΄) «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις» που ψηφίστηκε από την ολομέλεια της

Βουλής των Ελλήνων στις 24/10/2019 αφορούν το Γενικό Εμπορικό Μητρώο (Γ.Ε.ΜΗ.). (ΑΠ 114260/7-11-2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.)

Με τον νέο νόμο καταργείται ο ν. 3419/2005 και αντικαθίσταται με νέες διατάξεις, των οποίων η ισχύς αρχίζει στις 31/01/2020, τρεις μήνες μετά τη δημοσίευσή του στο Φύλλο της Εφημερίδας της Κυβέρνησης. (ΑΠ 114260/7-11-2019 έγγραφο της Διεύθυνσης Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή.) Σύμφωνα με το δελτίο τύπου του Γραφείου του Πρωθυπουργού «...Ο νέος νόμος αντιμετωπίζει την γραφειοκρατία και τις καθυστερήσεις που ταλαιπωρούν τις επιχειρήσεις. α) Καταργείται η εμπλοκή δύο διαφορετικών Υπηρεσιών (Περιφερειακής Ενότητας και Υπηρεσία ΓΕΜΗ) κατά τη διαδικασία ελέγχου νομιμότητας και δημοσίευσης των πράξεων και στοιχείων των Α.Ε. στο ΓΕΜΗ. Μόνο μία υπηρεσία, η υπηρεσία ΓΕΜΗ θα φέρνει εις πέρας ολόκληρη την διαδικασία...». (Το ΒΗΜΑ Team, 13-10-2019)

2.2.4 Αρμοδιότητες των ΥΜΣ

Σύμφωνα με οριζόμενα στο άρθρο 4 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'6-12-2016) οι ΥΜΣ είναι αρμόδιες για:

- Την παραλαβή των αιτήσεων και των απαιτούμενων για τη σύσταση εγγράφων
- Τον έλεγχο (ως προς την νομιμοποίηση του αιτούντα, την πληρότητα των στοιχείων, την διαφορετικότητα διακριτικού τίτλου και επωνυμία), την καταχώριση των εγγράφων στο σύστημα, την χορήγηση Αριθμού ΓΕΜΗ και Κωδικού Αριθμού Καταχώρισης
- Την μέριμνα χορήγησης Αριθμού Φορολογικού Μητρώου (ΑΦΜ)
- Την εγγραφή της εταιρείας, των φυσικών προσώπων, εταίρων, διαχειριστών ή μελών Δ.Σ. στον οικείο οργανισμό κοινωνικής ασφάλισης

- Την είσπραξη του Γραμματίου Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρείας και του τέλους υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού όταν απαιτείται και την χορήγηση της σχετικής απόδειξης καταβολής
- Την κατανομή του εισπραττόμενου Γραμματίου Ενιαίου Κόστους Σύστασης Εταιρείας στους δικαιούχου σύμφωνα με τις κείμενες διατάξεις, και την απόδοση του τέλους υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού, όταν απαιτείται
- Την παράδοση ψηφιακών υπογεγραμμένων συστατικών εγγράφων και της ανακοίνωσης μετά το πέρας της διαδικασίας σύστασης των Εταιρειών
- Οποιαδήποτε άλλη απαιτούμενη ενέργεια από το νόμο περί Συστάσεως Εταιρειών

2.2.5 Χρόνος και κόστος σύστασης εταιρειών μέσω ΥΜΣ

Οι ΥΜΣ οφείλουν να περατώσουν τη σύσταση μίας εταιρείας:

- εντός διημέρου εάν ισχύουν οι κατάλληλες συνθήκες και έπειτα από έλεγχο έχει εξακριβωθεί η αρτιότητα όλων των νόμιμων προϋποθέσεων. (άρθρο 5 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) συνδυαστικά με άρθρο 7 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/ 21-6-2018))
- εάν έπειτα από τον έλεγχο διαπιστωθεί ότι δεν ισχύει η πληρότητα όλων των νομίμων προϋποθέσεων, οι ενδιαφερόμενοι ενημερώνονται προκειμένου να προβούν στις απαραίτητες βελτιώσεις εντός πέντε (05) εργάσιμων ημερών. Σε περίπτωση που δεν παρουσιαστούν ή ακόμα και έπειτα από την παρουσία τους, τα στοιχεία συνεχίζουν να μην πληρούν τις προϋποθέσεις η αίτηση σύστασης δεν εγκρίνεται. (άρθρο 5 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) συνδυαστικά με άρθρο 7 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/ 21-6-2018))

Εικόνα 2.2

Στατιστικά στοιχεία εξέλιξης μέσου χρόνου σύστασης

Στατιστικά στοιχεία εξέλιξης μέσου χρόνου σύστασης:				
Μέσος χρόνος σύστασης	2012 ΥΜΣ	2018 ΥΜΣ	2018 νέα ΥΜΣ	2019
Ο.Ε.	3 μέρες 2 ώρες 36 λ.	17 ώρες 52 λ.	7 ώρες	5 ώρες και 30 λ.
Ε. Ε.	3 μέρες 6 ώρες 34 λ.	12 ώρες 53 λ.	8 ώρες	7 ώρες και 40 λ.
ΙΚΕ	1 μέρα 23 ώρες 3 λ.	19 ώρες 19 λ.	7 ώρες 47 λ.	περίπου 8 ώρες
ΕΠΕ				20 ώρες (δείγμα από μια εταιρεία)

Πηγή: Αθανασάκη Ε., 2019,σελ.29

Στο κόστος σύστασης εταιρείας περιλαμβάνονται τα κάτωθι:

- Το Γραμμάτιο Ενιαίου Κόστους Σύστασης (ήτοι: Γραμμάτιο Κόστους σύστασης + Τέλος Καταχώρισης ΓΕΜΗ + Τέλος Ελέγχου και Δέσμευσης Επωνυμίας και Διακριτικού Τίτλου (εάν ο έλεγχος γίνει σε πανελλήνιο επίπεδο, διαφορετικά σε τοπικό δεν απαιτείται) (είναι προαιρετικό) + επιπλέον επιβάρυνση εφόσον οι ιδρυτές είναι άνω των 10 ατόμων.) (άρθρο 3 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) συνδυαστικά με άρθρο 2 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/ 21-6-2018))
- Το τέλος υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού, μόνο ως προς την σύσταση Α.Ε. και το ύψος του ορίζεται στο 1% επί του εταιρικού κεφαλαίου. (άρθρο 3 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) συνδυαστικά με άρθρο 2 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/ 21-6-2018))
- Η αμοιβή συμβολαιογράφου και η αμοιβή δικηγόρου, όταν κρίνεται απαραίτητη. (άρθρο 3 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) συνδυαστικά με άρθρο 2 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/ 21-6-2018))

Εικόνα 2.3

Κόστος σύστασης εταιρείας μέσω ΥΜΣ

Κόστος σύστασης αναλυτικά:			
	ΟΕ/ΕΕ	ΙΚΕ/ΕΠΕ	ΑΕ
Γραμμάτιο κόστους σύστασης	50	60	60
Τέλος καταχώρισης	10	10	10
Τέλος ελέγχου επωνυμίας σε επίπεδο νομού	-	-	-
Τέλος ελέγχου επωνυμίας σε πανελλήνιο επίπεδο (προαιρετικός)	(30)	(30)	(30)
Προσαύξηση κατά 3 ευρώ για ιδρυτές πάνω από 10	3* (αριθμός εταίρων πάνω από δέκα)	3* (αριθμός εταίρων πάνω από δέκα)	3* (αριθμός εταίρων πάνω από δέκα)
Τέλος υπέρ επιτροπής ανταγωνισμού	-	-	1%

Πηγή: Αθανασάκη Ε., 2019,σελ.33

2.2.6 Προβλήματα των ΥΜΣ

Οι ΥΜΣ θεσπίστηκαν, όπως ήδη αναφέρθηκε, με τον ν. 3853/2010 (Α' 90). Το χρονικό διάστημα των πέντε ετών λειτουργίας του (2011- 2016), απέδειξε ότι πρόκειται για έναν επιτυχημένο θεσμό, που επικράτησε στον επιχειρηματικό χώρο. (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ', Σύνοδος Β', 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1)

Ο πολίτης, που επιθυμούσε να συστήσει εταιρεία (προσωπική ή κεφαλαιουχική), πήγαινε σε ένα σημείο όπου ολοκληρωνόταν η σύσταση του νομικού προσώπου, καθώς και η εγγραφή του στο φορολογικό μητρώο (έναρξη). (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ', Σύνοδος Β', 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1) Παράλληλα πλήρωνε τους φόρους, τέλη και εισφορές, που προέκυπταν από τον νόμο, για τη σύσταση και έναρξη εταιρείας. (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ', Σύνοδος Β', 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1)

Οι λόγοι που επέβαλλαν την τροποποίηση της νομοθεσίας είναι η περαιτέρω βελτίωση αυτού του θεσμού. (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1) Δηλαδή η περαιτέρω μείωση του χρόνου και κόστους σύστασης εταιρειών, η περαιτέρω απλοποίηση των διαδικασιών, η δημιουργία φιλικού περιβάλλοντος για ξένους επενδυτές, η αναβάθμιση του πληροφοριακού συστήματος, η καλύτερη δυνατή αξιοποίηση των νέων τεχνολογιών, καθώς και η επικαιροποίηση της νομοθεσίας με τις αλλαγές που είχαν επέλθει από άλλους νόμους. (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1)

2.3 Ανακεφαλαίωση

Η ΥΜΣ ενοποίησε έναν πολύ μεγάλο αριθμό διαδικασιών, σε μία διαδικασία προκειμένου να είναι δυνατή η σύσταση σε σύντομο χρόνο. (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1)

Αξιίζει να αναφερθεί ότι η εν λόγω Υπηρεσία κρίθηκε από την Παγκόσμια Τράπεζα **ως παγκόσμια καλή πρακτική** συνδυαζόμενη πάντα με το νομικό πλαίσιο της Ιδιωτικής Κεφαλαιουχικής Εταιρείας (ΙΚΕ). (Measuring Business Regulations, Starting a Business,) Η Ελλάδα κατατάσσεται στην 54^η θέση για τη σύσταση εταιρείας ΙΚΕ στις σχετικές μετρήσεις της Παγκόσμιας Τράπεζας. (Measuring Business Regulations, Starting a Business, 2019) Σύμφωνα με αυτές τις μετρήσεις η σύσταση ΙΚΕ απαιτεί χρονικό διάστημα έως 10 ημέρες αντί την αυθημερόν διαδικασία που ορίζει ο νόμος. (Measuring Business Regulations, Starting a Business, 2019)

Η καθυστέρηση αυτή οφείλεται σε δομικές αδυναμίες των ΥΜΣ αλλά και στην ανάγκη βελτίωσης του υφιστάμενου νομικού πλαισίου. (Measuring Business Regulations, Starting a Business, 2019) Σε περίπτωση που η ανωτέρω σύσταση υλοποιούταν κατά τη διάρκεια 1 ημέρας, τότε ο αριθμός των ημερών θα μειωνόταν σημαντικά (από 131 σε 4) και η κατάταξη της χώρας μας παγκοσμίως θα βελτιωνόταν

εντυπωσιακά από την 54^η στην 16^η θέση. (Measuring Business Regulations, Starting a Business, 2019)

Τα προβλήματα των ΥΜΣ αφορούν τόσο τις ίδιες και την εκτέλεση του έργου τους όσο και τον καθεαυτό σχεδιασμό της διαδικασίας. Για την αντιμετώπιση αυτών των προβλημάτων, δημιουργήθηκε και η ηλεκτρονική Υπηρεσία (e-ΥΜΣ), καθώς και τροποποιήθηκε το θεσμικό πλαίσιο με την έκδοση του νέου νόμου 4635/30-10-2019 (ΦΕΚ 167, Α΄). (taxheaven, 2019) (ToBHMA Team, 2019) (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 3: Η ηλεκτρονική υπηρεσία μιας στάσης

3.1 Εισαγωγή

Στο προηγούμενο κεφάλαιο αναφερθήκαμε στις ΥΜΣ, οι οποίες χρήζουν βελτίωσης όπως η ενοποίηση διαδικασιών. Βάσει αυτής της οπτικής προτάθηκε και δημιουργήθηκε η ηλεκτρονική υπηρεσία μιας στάσης (e-ΥΜΣ). (taxheaven, 2019) (ToBHMA Team, 2019) (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1)

Οι υφιστάμενες διαδικασίες δεν αντικαταστήθηκαν απλώς από ηλεκτρονικές. Δηλαδή η εφαρμογή αποτελείται από πεδία Βάσης Δεδομένων όπου η συμπλήρωση των πεδίων πραγματοποιείται μέσα από την διάδραση (interaction) με άλλες εφαρμογές, με αποτέλεσμα να αντλούνται δεδομένα και από αυτές ώστε να συμπληρώνονται τα πεδία πιο γρήγορα, εύκολα, αποτελεσματικά με λιγότερο γραφειοκρατικό φόρτο όπως ERMIS-GOV, TAXISNET και το ΑΣΤΥΝΟΜΙΚΟ ΜΗΤΡΩΟ. (taxheaven, 2019) (ToBHMA Team, 2019) (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 5)

Με την νέα υπηρεσία προσφέρεται η δυνατότητα ίδρυσης/σύστασης εταιρείας, για όλους τους νομικούς τύπους, ταυτόχρονα σε Έλληνες και ξένους επιχειρηματίες. (taxheaven, 2019) (ToBHMA Team, 2019) (Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, 2016, Αιτιολογική Έκθεση, Μέρος Πρώτο, σελ. 1-7)

3.2 Ηλεκτρονική Υπηρεσία μιας Στάσης

Η e-ΥΜΣ συνιστά μία πολύ αξιόλογη πρωτοβουλία του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων (πρώην Οικονομίας και Ανάπτυξης) επειδή ελαχιστοποιεί το χρόνο και το κόστος σύστασης μιας επιχείρησης. (taxheaven, 2019) Ο πολίτης δεν χρειάζεται να μεταβεί σε καμία δημόσια υπηρεσία, η σύσταση γίνεται εξ ολοκλήρου ηλεκτρονικά. (taxheaven, 2019) Με το πέρας της διαδικασίας, η επιχείρηση διαθέτει Αριθμό ΓΕΜΗ και ΑΦΜ. (taxheaven, 2019) Οι ιδρυτές της επιχείρησης λαμβάνουν ψηφιακά υπογεγραμμένα αντίγραφα εταιρικής σύμβασης και την ανακοίνωση σύστασης της. (taxheaven, 2019)

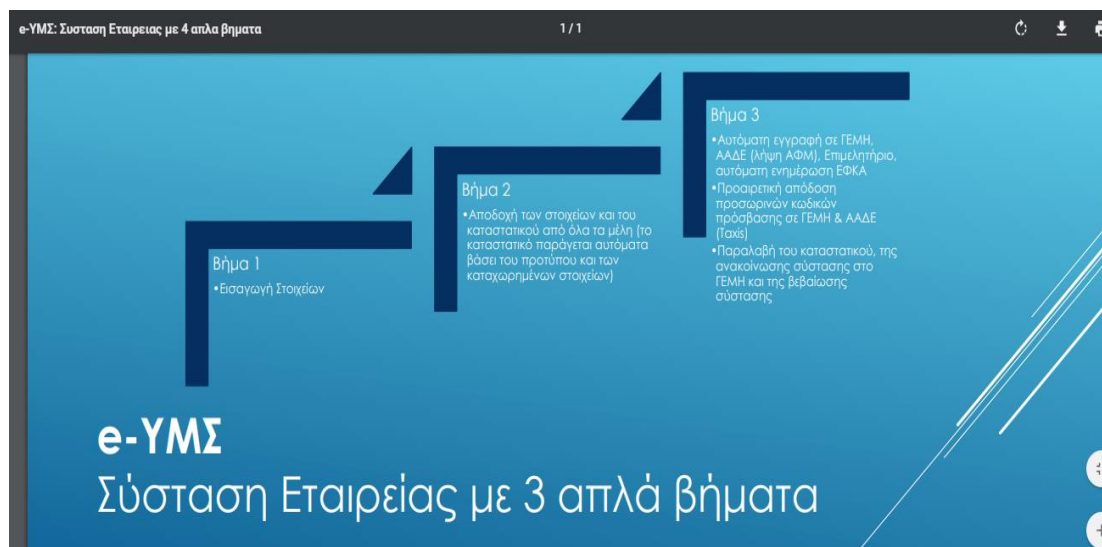
Ο μικρότερος καταγεγραμμένος χρόνος σύστασης μιας εταιρείας είναι 8 λεπτά και 39 δευτερόλεπτα. (taxheaven, 2019) Στις 22 Ιουλίου 2018, για πρώτη φορά λειτούργησε η ψηφιακή πλατφόρμα της e-ΥΜΣ. (taxheaven, 2019) Αρχικά λειτουργούσε για τη σύσταση μόνο μονοπρόσωπων ΙΚΕ, όμως από τις 28 Ιανουαρίου 2019 διατίθεται και για τη σύσταση προσωπικών εταιρειών, δηλαδή Ομορρύθμων και των Ετερορρύθμων Εταιρειών (ΟΕ και ΕΕ). (lawspot.gr, 2019) Στις 4 Μαρτίου 2019 διατέθηκε και για τη σύσταση Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης (Ε.Π.Ε.) (lawspot.gr, 2019)

Από τους πρώτους έξι μήνες λειτουργίας της e-ΥΜΣ έχουν συσταθεί 1.665 εταιρείες εκ των οποίων 1.629 ΙΚΕ, 20 ΕΕ και οι 16 ΟΕ. (lawspot.gr, 2019) Από την έναρξη λειτουργίας της πλατφόρμας e-ΥΜΣ έως τις 13/3/2019 έχουν συσταθεί: ΙΚΕ: 2.093, ΟΕ:184 και ΕΕ: 134 Και ο ρυθμός συστάσεων εταιρειών είναι συνεχώς αυξανόμενος. (euro2day, 13-3-2019) Η e-ΥΜΣ προτιμάται διότι μειώνεται ο χρόνος και το κόστος σύστασης μιας επιχείρησης και έχει απλοποιημένες διαδικασίες. (euro2day, 13-3-2019)

Σύμφωνα με το άρθρο 8 του νόμου 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016) η σύσταση εταιρείας, υλοποιείται καθ' ολοκληρία ψηφιακά, χρησιμοποιώντας την ειδική ηλεκτρονική πλατφόρμα, <http://eyms.businessportal.gr>, μέσω του δικτυακού ιστότοπου του Γενικού Εμπορικού Μητρώου. (lawspot.gr, 13-11-2017) Ο πολίτης-ιδρυτής δεν υποχρεούται φυσικής παρουσίας ούτε παρουσίασης εγγράφων σε καμία δημόσια υπηρεσία, αφού καταχωρίζονται μονάχα πεδία. (euro2day.gr, 13-3-2019) Αφορά μόνο επιχειρήσεις που για τη σύστασή τους δεν συντάσσεται συμβολαιογραφικό έγγραφο αλλά κάνουν χρήση του πρότυπου καταστατικού βάσει του άρθρου 9 ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016). (lawspot.gr, 13-11-2017)

Εικόνα 3.1

e-ΥΜΣ Σύσταση Εταιρείας με 3 απλά βήματα

Πηγή: e-ΥΜΣ Σύσταση Εταιρείας με 3 απλά βήματα

Οι προϋποθέσεις για τη σύσταση εταιρείας μέσω της ψηφιακής πλατφόρμας e-ΥΜΣ (<http://eyms.businessportal.gr>) είναι:

- Δικαιοπρακτική ικανότητα (άρθρο 8 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'6-12-2016))
- Ελληνικό ΑΦΜ που δεν είναι ανενεργό (άρθρο 8 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'6-12-2016))
- Πρόσφορη άδεια διαμονής όταν κατάγονται από Τρίτη Χώρα και αποζητούν να μείνουν στην Ελλάδα ή ενδέχεται να μετέχουν σε επιχείρηση προσωπική ως εταίροι ομόρρυθμοι. (ν. 4251/2014, ΦΕΚ 80/Α')

Το πρότυπο καταστατικό είναι το καταστατικό όπου το περιεχόμενό του ανά νομική μορφή οφείλει να είναι σύμφωνο με τα οριζόμενα στην Υπουργική Απόφαση ΥΑ 31637/2017 (Β 928). Οι ιδρυτές συμπληρώνουν μονάχα τα στοιχεία της εταιρείας που την καθιστούν διαφορετική από τις υπόλοιπες ίδιου τύπου. (Υπουργείο Ανάπτυξης, 2018) Το πρότυπο καταστατικό χρησιμοποιείται υποχρεωτικά, ανεξαιρέτως εταιρικού τύπου, για ίδρυση διαμέσου της e-ΥΜΣ. (Υπουργείο Ανάπτυξης, 2018) Σε περίπτωση που οι ιδρυτές δεν αποζητούν να χρησιμοποιήσουν πρότυπο καταστατικό ή υφίστανται εισφορές σε είδος που χρήζουν ανάγκης ύπαρξης συμβολαιογραφικού

τύπου, τότε οφείλουν να απευθύνονται ή στον Συμβολαιογράφο-ΥΜΣ είτε σε οποιοδήποτε ΥΓΕΜΗ Επιμελητηρίου της χώρας. (Υπουργείο Ανάπτυξης, 2018)

Ψηφιακά υπογράφεται το καταστατικό σύστασης της επιχείρησης από τους ιδρυτές χρησιμοποιώντας είτε τους κωδικούς της πρόσβασης του TAXISNET είτε τον ειδικό εξοπλισμό ψηφιακής υπογραφής. (άρθρο 19 ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 23808/Β'/21-6-2018) Όλοι οι ιδρυτές υποχρεούνται να έχουν τον ίδιο τύπο ψηφιακής υπογραφής. (άρθρο 19 ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 23808/Β'/21-6-2018) Όμοια έννομα αποτελέσματα απορρέουν και από τους δύο τύπους υπογραφών. (Υπουργείο Ανάπτυξης, 2018)

Αποκλειστική ευθύνη για τον χρόνο σύστασης εταιρείας μέσω e-ΥΜΣ έχουν οι ιδρυτές ή οι χρήστες της ηλεκτρονικής πλατφόρμας, σε περίπτωση κατάλληλης προετοιμασίας το χρονικό διάστημα για τη σύσταση ενδέχεται να είναι λίγα λεπτά. (Αθανασάκη Ε., 2019, σελ. 125)

Το Γραμματίο Ενιαίου Κόστους Σύστασης καθορίζεται στο 30% του προβλεπόμενου Γραμματίου Κόστους Σύστασης των ΥΜΣ και αποδίδεται κατευθείαν στον Κρατικό Προϋπολογισμό, ήτοι 15€ για ΟΕ/ΕΕ και σε 18€ για ΑΕ/ΕΠΕ/ΙΚΕ. (άρθρα 3 και 4 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) Όμως το Τέλος υπέρ της Επιτροπής Ανταγωνισμού που είναι θεσμοθετημένο για τις συστάσεις ΑΕ, επιβάλλεται και για τη σύσταση εταιρείας μέσω e-ΥΜΣ. (άρθρο 4 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) Εφαρμογή υπολογισμού κόστους πριν την έναρξη της σύστασης διατίθεται από την πλατφόρμα e-ΥΜΣ. (Υπουργείο Ανάπτυξης, 2018)

Αξίζει να αναφερθεί ότι για το πρώτο έτος λειτουργίας της ψηφιακής πλατφόρμας e-ΥΜΣ το κόστος ήταν μηδενικό, γιατί η χρήση της έως 20-07-2019 παρασχέθηκε δωρεάν. (άρθρο 3 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016) συνδυαστικά με το άρθρο 2 της ΚΥΑ 63557/13-06-2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-06-2018)

Εικόνα 3.2

Κόστος Σύστασης μέσω e-ΥΜΣ (μετά τον πρώτο χρόνο)

Κόστος σύστασης μέσω e-ΥΜΣ (μετά τον πρώτο χρόνο):			
	ΟΕ/ΕΕ	ΙΚΕ/ΕΠΕ	ΑΕ
Γραμματίο κόστους σύστασης	15	18	18
Τέλος καταχώρισης	-	-	-
Τέλος ελέγχου επωνυμίας σε επίπεδο νομού	-	-	-
Τέλος ελέγχου επωνυμίας σε πανελλήνιο επίπεδο	-	-	-
Προσαύξηση κατά 3 ευρώ για ιδρυτές πάνω από 10	-	-	-
Τέλος υπέρ επιτροπής ανταγωνισμού (δεν υπάρχει περίοδος μη καταβολής)	-	-	1% ^ο

Πηγή: Αθανασάκη Ε., 2019, σελ 34

3.2.1 Κυριότερες αλλαγές μέσω της e-ΥΜΣ

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η τροποποίηση της νομοθεσίας επέφερε σημαντικές αλλαγές όπως η θεσμοθέτηση e-ΥΜΣ μέσω της οποίας επιτεύχθηκαν τα παρακάτω.

- Δύναται η σύσταση ΑΕ και ΕΠΕ και στην ΥΓΕΜΗ Επιμελητηρίου χρησιμοποιώντας το πρότυπο καταστατικό. (άρθρα 8 και 9 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- Θεσμοθετήθηκε ο πανελλήνιος έλεγχος επωνυμίας & διακριτικού τίτλου. (άρθρο 8 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- Ενημερώνεται κατευθείαν ο ΕΦΚΑ και αποκτάται κλειδάριθμος στο TAXIS. (άρθρο 8 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- Καταργείται η προσκόμιση μισθωτηρίου, αποδίδονται κωδικοί πρόσβασης της εταιρείας στο ΓΕΜΗ. (άρθρο 8 του ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- Μειώνεται το ύψος του γραμματίου κόστους σύστασης (από 70€ σε 60€ για Κεφαλαιουχικές & 3€ πλέον των 10 ιδρυτών αντί για 5€ πλέον των τριών ιδρυτών). (άρθρο 3 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016) συνδυαστικά με άρθρο 2 της ΚΥΑ 63577/13-6-2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/ 21-6-2018))
- Δημιουργείται μητρώο πιστοποιημένων χρηστών ΥΜΣ και υποχρεωτικά εκπαιδεύονται οι χρήστες των ΓΕΜΗ ως ΥΜΣ και Συμβολαιογράφων ΥΜΣ.

(άρθρα 15, 16, 17 και 18 της ΚΥΑ 63577/13-6-2018 (ΦΕΚ 2380/Β΄/ 21-6-2018))

- Επιπρόσθετα καταργήθηκαν η φορολογική και η ασφαλιστική ενημερότητα. (Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α΄/6-12-2016) συνδυαστικά με ΚΥΑ 63577/13-6-2018 (ΦΕΚ 2380/Β΄/ 21-6-2018))
- Αίρεται η υποχρεωτική συνδρομή στο Επιμελητήριο. (άρθρο 11 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α΄/6-12-2016))
- Ακυρώνεται η εισφορά υπέρ ταμείου νομικών και υπέρ ταμείου Πρόνοιας Δικηγόρων, καθώς επίσης και η εξαίρεση από την ΥΜΣ καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος. (Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α΄/6-12-2016) συνδυαστικά με ΚΥΑ 63577/13-6-2018 (ΦΕΚ 2380/Β΄/ 21-6-2018))

Εικόνα 3.3

Αριθμός συστάσεων με νέα e-ΥΜΣ έτους 2018

2018	ΑΥΓΟΥΣΤΟΣ	ΣΕΠΤΕΜΒΡΙΟΣ	ΟΚΤΩΒΡΙΟΣ	ΝΟΕΜΒΡΙΟΣ	ΔΕΚΕΜΒΡΙΟΣ
ΙΚΕ	438	420	527	538	369
ΟΕ	153	192	275	260	221
ΕΕ	107	156	253	223	210
Ε-ΥΜΣ (μόνο ΙΚΕ)	69	216	311	335	233

Πηγή: Ελένη Αθανασάκη, 2019, σελ.16

Εικόνα 3.4

Αριθμός συστάσεων με νέα e-ΥΜΣ έτους 2019

2019	ΙΑΝΟΥΑΡΙΟΣ		ΦΕΒΡΟΥΑΡΙΟΣ		ΜΑΡΤΙΟΣ		ΑΠΡΙΛΙΟΣ	
ΙΚΕ	558	Ε-ΥΜΣ 358	521	Ε-ΥΜΣ 424	437	Ε-ΥΜΣ 453	484	424
ΟΕ	239	3 (από 28/1)	319	141	258	163	260	155
ΕΕ	312	9 (από 28/1)	208	97	168	131	133	147
ΕΠΕ	-	-	-	-	1	10	2	12

Πηγή: Ελένη Αθανασάκη, 2019,σελ. 17

Κατά το έτος 2019 δημιουργήθηκαν μέσω της ΥΜΣ 10.759 επιχειρήσεις, ενώ μέσω της e-ΥΜΣ 8.445 επιχειρήσεις σύμφωνα με τα στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ ΚΕΕΕ)

Πίνακας 3.1

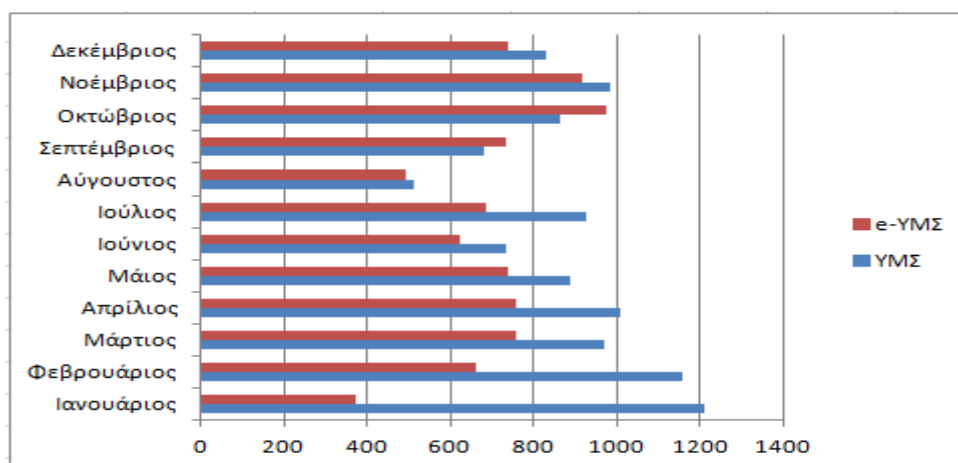
Σύσταση Μητρικών Εταιρειών έτους 2019

Μήνας	ΥΜΣ	e-ΥΜΣ
Ιανουάριος	1210	370
Φεβρουάριο	1157	662
Μάρτιος	969	757
Απρίλιος	1009	759
Μάιος	885	740
Ιούνιος	735	620
Ιούλιος	926	687
Αύγουστος	512	490
Σεπτέμβριος	682	733
Οκτώβριος	863	976
Νοέμβριος	983	914
Δεκέμβριος	828	737
Σύνολο	10759	8445

Πηγή: Στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ ΚΕΕΕ).
(ηλεκτρονική αλληλογραφία 30/1/2020 με ΓΓΕΠΚ)

Διάγραμμα 3.1

Σύσταση Μητρικών Εταιρειών έτους 2019

Πηγή: Στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ ΚΕΕΕ).
(ηλεκτρονική αλληλογραφία 30/1/2020 με ΓΓΕΠΚ)

Στο διάγραμμα 3.1 φαίνεται η σταδιακή αύξηση χρήσης της e-ΥΜΣ στη σύσταση μητρικών εταιριών.

Πίνακας 3.2

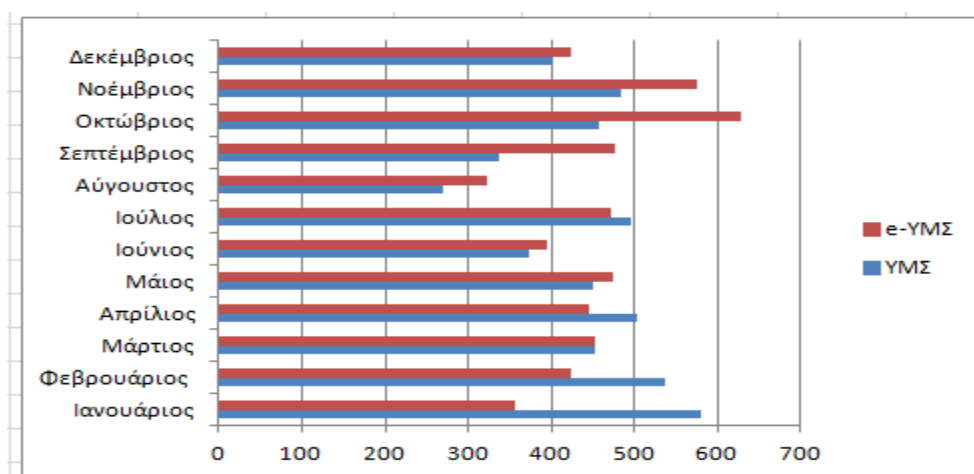
Σύσταση Εταιριών ΙΚΕ έτους 2019

Σύσταση ΙΚΕ έτους 2019		
Μήνας	ΥΜΣ	e-ΥΜΣ
Ιανουάριος	580	357
Φεβρουάριος	536	424
Μάρτιος	452	452
Απρίλιος	502	445
Μάιος	451	475
Ιούνιος	373	394
Ιούλιος	497	472
Αύγουστος	270	323
Σεπτέμβριος	337	477
Οκτώβριος	457	628
Νοέμβριος	483	576
Δεκέμβριος	403	424

Πηγή: Στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ ΚΕΕΕ).
(ηλεκτρονική αλληλογραφία 30/1/2020 με ΓΓΕΠΚ)

Διάγραμμα 3.2

Σύσταση Εταιριών ΙΚΕ έτους 2019

Πηγή: Στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ ΚΕΕΕ).
(ηλεκτρονική αλληλογραφία 30/1/2020 με ΓΓΕΠΚ)

Από το διάγραμμα 3.2 φαίνεται ότι οι ιδρυτές προτιμούν την e-ΥΜΣ για τη σύσταση εταιρειών νομικού τύπου ΙΚΕ. Το έτος 2019 συστάθηκαν 5.341 εταιρείες ΙΚΕ μέσω ΥΜΣ και 5.447 εταιρείες ΙΚΕ μέσω e-ΥΜΣ.

3.2.2 Εξαιρέσεις από ΥΜΣ

Στην ΥΜΣ δεν συμπεριλαμβάνονται οι συστάσεις των Τραπεζών, ανώνυμων ασφαλιστικών εταιρειών, ανώνυμων εταιρειών περί επενδύσεων χαρτοφυλακίου και αμοιβαίων κεφαλαίων, αθλητικών ανώνυμων εταιρειών, εταιρειών οι οποίες συστήνονται με νόμο όπως ΤΑΠΠΕΔ, Ελληνική Εταιρεία Συμμετοχών και Περιουσίας. (άρθρο 1 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

Ακόμα, στην ΥΜΣ δεν περιέχονται οι συστάσεις των εταιρειών των οποίων η σύσταση εκπορεύεται από μετατροπές, συγχωνεύσεις και διασπάσεις υπάρχουσών εταιρειών, ούτε οι συστάσεις των εταιρειών των οποίων η ίδρυση διέπεται από ειδική νομοθεσία και απαιτείται η έγκριση της σύστασης από αρμόδια διοικητική αρχή. (άρθρο 1 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)) Επιπρόσθετα δεν συμπεριλαμβάνονται άλλες περιπτώσεις που ρητά εξαιρούνται από ειδικές διατάξεις νόμων, καθώς και εννιά δραστηριότητες καταστημάτων υγειονομικού ενδιαφέροντος που έχουν απαιτούμενο την προέγκριση. (άρθρο 1 του Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

Εικόνα 3.5

ΚΥΕ που εξαιρούνται από ΥΜΣ (και για τις ΙΚΕ)

ΚΥΕ που εξαιρούνται από τις Υ.Μ.Σ. (και για τις ΙΚΕ):		
	ΚΑΔ	ΑΝΤΙΚΕΙΜΕΝΟ
1	56.10.11.06	Υπηρεσίες παροχής γευμάτων από κέντρο διασκέδασης-κοσμική ταβέρνα
2	56.30.10.09	Υπηρεσίες που παρέχονται από κέντρο διασκέδασης - καμπαρέ ή νάιτ κλαμπ
3	56.30.10.10	Υπηρεσίες που παρέχονται από κέντρο διασκέδασης - καφωδείο
4	56.30.10.11	Υπηρεσίες που παρέχονται από κέντρο διασκέδασης - μπουάτ
5	56.30.10.12	Υπηρεσίες που παρέχονται από κέντρο διασκέδασης - ντισκοτέκ
6	90.04.10.09	Υπηρεσίες αιθουσών συναυλιών
7	93.21.10.01	Υπηρεσίες γουότερ παρκ (νεροτσουλήθρων κ.λπ.)
8	93.21.10.02	Υπηρεσίες Λούνα Παρκ
9	93.29.19.05	Υπηρεσίες Παιδότοπου

Πηγή: Αθανασάκη Ε.,2019, σελ.23

Τέλος, πρέπει να επισημανθεί ότι εκτός από τους εννέα (09) ΚΑΔ που προαναφέρονται, βάσει των άρθρων 80 και 81 του ν. 3463/2006 (Α' 114) συνδυαστικά με τον ν. 4441/2016 (Α' 227) η προέγκριση δεν είναι πλέον αναγκαία για την έναρξη εργασιών/ χορήγηση ΑΦΜ σε Καταστήματα Υγειονομικού Ενδιαφέροντος. Επακόλουθο της παραπάνω ενέργειας είναι ότι τα ΚΥΕ δεν εξαιρούνται πλέον από τις ΥΜΣ.

3.2.3 Ομοιότητες και Διαφορές των πληροφοριακών συστημάτων ΥΜΣ και e-ΥΜΣ

Αρχικά θα αναφερθούμε στις **ομοιότητες** των δύο πληροφοριακών συστημάτων: (άρθρα 4 και 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

- Και στα δύο ενδέχεται να υλοποιήσουν τους κάτωθι προελέγχους:
 - ✓ Έλεγχος Επωνυμίας
 - ✓ Έλεγχος ΚΑΔ (ως προς τη δυνατότητα χρήσης της ΥΜΣ)
 - ✓ Υπολογισμός κόστους Σύστασης
- Καταχωρίζονται τα ίδια στοιχεία
- Στηρίζονται σε διεπαφές
- Εξάγουν όμοιο οριστικό αποτέλεσμα, δηλαδή μία συσταθείσα εταιρεία, εγγεγραμμένη στο Γ.Ε.ΜΗ. και στο Φορολογικό Μητρώο, με Αριθμό ΓΕΜΗ, ΑΦΜ και δηλωμένη στον ΕΦΚΑ
- Και στα δύο συστήματα έχουν ισχύ τα ίδια προαπαιτούμενα προκειμένου να προβούν στη σύσταση εταιρείας.

Στο σημείο αυτό θα αναφέρουμε τις **διαφορές** των δύο πληροφοριακών συστημάτων:

- ❖ Δεν έχουν ίδιο κόστος σύστασης εταιρείας (άρθρο 3 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))

- ❖ Στην ηλεκτρονική Υπηρεσία μιας Στάσης (e-ΥΜΣ) δεν «αναφορτώνεται» (upload) κανένα έγγραφο, ούτε το καταστατικό. (άρθρα 4 και 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Κανένα άλλο φυσικό πρόσωπο δεν εμπλέκεται στην διαδικασία της e-ΥΜΣ παρά μόνο ο ιδρυτής ή ο εξουσιοδοτημένος εκπρόσωπός του. (άρθρα 4 και 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Στην e-ΥΜΣ δεν υφίσταται φυσικός φάκελος. (άρθρα 4 και 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Στην e-ΥΜΣ ο χρόνος σύστασης της εταιρείας εξαρτάται μόνο από τις ενέργειες του ιδρυτή ή του εξουσιοδοτημένου εκπροσώπου. (άρθρα 4 και 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Στην e-ΥΜΣ επιβάλλεται να χρησιμοποιηθεί ηλεκτρονική/ψηφιακή υπογραφή. (άρθρο 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Στην e-ΥΜΣ απαιτείται η χρήση του πρότυπου καταστατικού. (άρθρο 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Στην e-ΥΜΣ είναι υποχρεωτικός ο δειγματοληπτικός έλεγχος. (άρθρο 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Είναι υποχρεωτική η επιλογή ΚΑΔ αναφορικά με τον σκοπό σύστασης της εταιρείας και όχι η καταγραφή ελεύθερου κειμένου ως επεξήγηση. (άρθρο 8 του ν. Ν. 4441/2016 (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016))
- ❖ Ο ιδρυτής διαλέγει μόνος του την ΥΓΕΜΗ/ Επιμελητήριο στο οποίο θα εγγραφεί, στα αμιγή Επιμελητήρια της χώρας. (άρθρο 13 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Η κύρια δραστηριότητα και η έδρα της εταιρείας αντιστοίχως καθορίζουν την καθ' ύλην και κατά τόπο αρμοδιότητα της εκάστοτε Υπηρεσίας Γ.Ε.ΜΗ. (άρθρο 13 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Όπου υπάρχουν αμιγή επιμελητήρια, η επιλογή παρέχεται στους ιδρυτές από το σύστημα. (άρθρο 13 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Για να διευκολυνθεί ο ιδρυτής, είναι προσπελάσιμη η

ΥΑ Κ1-2534/2006 «περί κριτηρίων ταξινόμησης εμπορικών δραστηριοτήτων και κατάταξης αυτών σε επιμελητήρια και τμήματα επιμελητηρίων». (άρθρο 13 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Οι εταιρείες που συστήνονται μέσω e-ΥΜΣ αυτομάτως καταχωρούνται και στο αντίστοιχο Επιμελητήριο. (άρθρο 13 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018))

3.2.4 Μητρώο Πιστοποιημένων Χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ

Δεν υπάρχει αμφιβολία ότι η σύσταση του Μητρώου Πιστοποιημένων χρηστών ΓΕΜΗ και ΥΜΣ είναι επιβεβλημένη για την διασφάλιση της νομιμότητας του τηρούμενου Γ.Ε.ΜΗ., της προστασίας προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων, τα οποία είναι εγγεγραμμένα στο Γ.Ε.ΜΗ. και της ασφάλειας των υπαλλήλων των Υ.Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ. (άρθρο 15 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Πιο συγκεκριμένα το ΓΕΜΗ είναι δημόσιο μητρώο και ως εκ τούτου είναι πρόδηλη η διασφάλιση της τήρησης όλων των απαραίτητων προδιαγραφών και κανόνων νομιμότητας τόσο κατά τη λειτουργία όσο και κατά την πρόσβαση σε αυτό. (άρθρο 15 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018))

Ταυτόχρονα ο Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 (GDPR) για την προστασία των προσωπικών δεδομένων στις βασικές του αρχές επιτρέπει αποκλειστικά στους πιστοποιημένους χρήστες του συστήματος τη συλλογή, επεξεργασία και δημοσίευση των προσωπικών δεδομένων των φυσικών προσώπων στα πληροφοριακά συστήματα.(eur-lex.europa.eu, 2016) Συγχρόνως για κάθε καταχώρηση που διενεργείται, οι υπάλληλοι φέρουν ατομική ευθύνη. (άρθρα 16 έως 18 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Ως εκ τούτου, κρίνεται αναγκαίο, οι εν λόγω υπάλληλοι να είναι πιστοποιημένοι, να εφαρμόζουν και να διατηρούν την μυστικότητα των κωδικών πρόσβασης που κατέχουν για τον εν λόγω σκοπό. (άρθρα 16 έως 18 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018))

Θα αποτελούσε σοβαρή παράλειψη να μην τονιστεί ότι επειδή οι καταχωρήσεις προκαλούν σημαντικά αποτελέσματα στις εταιρείες, οι εν λόγω υπάλληλοι θα πρέπει να διαθέτουν υψηλή επάρκεια και τεχνογνωσία, με σκοπό την υλοποίηση νομικά ορθών, πλήρων, σαφών και άρτιων καταχωρήσεων. (άρθρα 16 έως 18 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)) Για αυτό λοιπόν το Μητρώο

Πιστοποιημένων Χρηστών Γ.Ε.ΜΗ. και ΥΜΣ τηρείται στην Κεντρική Υπηρεσία Γ.Ε.ΜΗ., είναι ενιαίο για ολόκληρη τη χώρα και διακρίνεται σε τρία υπομητρώα: 1) Πιστοποιημένων Χρηστών ΓΕΜΗ στο οποίο εντάσσονται όλοι οι υπάλληλοι των ΥΓΕΜΗ και οι υπάλληλοι των τμημάτων Β΄ και Γ΄ της Διεύθυνσης Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή, 2) Πιστοποιημένων Χρηστών ως ΥΜΣ και 3) Συμβολαιογράφων ΥΜΣ (άρθρα 16 έως 18 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β΄/21-6-2018)) Η πιστοποίηση χρήστη ΓΕΜΗ-ΥΜΣ έχει ισχύ πέντε (05) ετών από την ημερομηνία εγγραφής στο Μητρώο. (άρθρα 16 έως 18 της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β΄/21-6-2018))

3.3 Προβλήματα της e-ΥΜΣ (επιχειρηματικότητας)

Σύμφωνα με μελέτη της PwC (χρηματοδοτήθηκε από την SRSS -Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων- της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων) (Νοέμβριος 2019), για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα μέσω της ολοκλήρωσης και αναβάθμισης των Υπηρεσιών Μιας Στάσης και τη δημιουργία Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας, οι διοικητικές διαδικασίες που επιβαρύνουν περισσότερο τις επιχειρήσεις, καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους, είναι η «αλλαγή έδρας της επιχείρησης» με 22,2% και η «αλλαγή επωνυμίας της επιχείρησης» με 18,5%. (μελέτη της PwC,2019, σελ. 13)

Επιπλέον, οι υπόλοιπες διοικητικές διαδικασίες που επιφέρουν πρόσθετο διοικητικό βάρος στις επιχειρήσεις καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής τους είναι: η «έξοδος εταίρου» με 15,4%, «είσοδος εταίρου» με 12,9%, «διακοπή δραστηριότητας επιχείρησης» με 8,5%, «σύσταση» με 7,6%, «Λύση εταιρείας» με 4,9%, «αλλαγή έδρας της ατομικής επιχείρησης» με 4,6%, «Αλλαγή δραστηριότητας της ατομικής επιχείρησης» με 2,5%, «αλλαγή διάρκειας της επιχείρησης» με 2,1% και «θάνατος εταίρου» με 0,8%. (μελέτη της PwC,2019, σελ. 13)

Θα αποτελούσε σημαντική παράλειψη να μην τονιστεί ότι η αύξηση του διοικητικού φόρτου των επιχειρήσεων είναι και απόρροια της έλλειψης διαλειτουργικότητας μεταξύ των μητρώων δημόσιας διοίκησης (ΓΕΜΗ, TAXIS, ΕΦΚΑ κλπ). (μελέτη της PwC,2019, σελ. 9)

Τα αποτελέσματα της μελέτης προήλθαν από συνεντεύξεις που διεξήχθησαν στους εμπλεκόμενους φορείς του δημόσιου τομέα και τις επαγγελματικές ενώσεις. (μελέτη της PwC,2019, σελ. 6-8) Χαρτογραφήθηκαν, ποσοτικοποιήθηκαν και αξιολογήθηκαν οι διοικητικές διαδικασίες καθ' όλη τη διάρκεια του κύκλου ζωής μιας επιχείρησης, ώστε να είναι αξιόπιστες μετρήσεις των διοικητικών βαρών που αντιμετωπίζουν οι επιχειρήσεις. (μελέτη της PwC,2019, σελ. 6-8)

Βάσει της ετήσιας έκθεσης Επιχειρηματικότητα 2018-2019 του IOBE (2019), το επιχειρηματικό περιβάλλον στην Ελλάδα συνεχίζει να υπολείπεται αρκετά σε σχέση με τις ευρωπαϊκές χώρες καινοτομίας. (Τσακανίκας et al, 2019, σελ16) Αναμφίβολα το πρόβλημα της Ελλάδας έγκειται στη γραφειοκρατία, στις ευμετάβλητες φορολογικές ρυθμίσεις, στην απουσία στρατηγικού στόχου για την ενδυνάμωση και επικουρία της επιχειρηματικότητας. (Τσακανίκας et al, 2019, σελ16)

Επιπλέον τροχοπέδη στην επιχειρηματικότητα είναι η ανυπαρξία φορολογικών ερεθισμάτων για πραγματοποίηση καινοτόμων επιχειρηματικών σχεδίων και οι ατελέσφορες ενέργειες του κανονιστικού πλαισίου των δημοσίων υπηρεσιών που επιτηρούν τη σύσταση νέων εταιρειών. (Τσακανίκας et al, 2019, σελ16) Αναφορικά με το αν συστήνεται μία επιχείρηση χωρίς ιδιαίτερη προσπάθεια, η Ελλάδα διαφαίνεται στο κατώτερο ποσοστό των 12% σε σχέση με τις χώρες καινοτομίας που έχουν 38% και 40%. (Τσακανίκας et al, 2019, σελ18) Αυτό οφείλεται στο γεγονός ότι δεν έχει μειωθεί η γραφειοκρατία και υπάρχει επικάλυψη αντικείμενων ανάμεσα στους δημόσιους φορείς. (Τσακανίκας et al, 2019, σελ18)

3.4 Διεθνής Εμπειρία και Ελλάδα

Σύμφωνα με την έκθεση «Doing Business 2019» της Παγκόσμιας Τράπεζας για την Ευρωπαϊκή Ένωση που παρέχει αντικειμενικά μέτρα επιχειρηματικών κανονισμών και την επιβολή τους σε 190 οικονομίες, σε επιλεγμένες πόλεις σε υποεθνικό και περιφερειακό επίπεδο η χώρα μας βρισκόταν **στην 44^η θέση** στην κατάταξη (ranking) για την έναρξη επιχειρήσεων (starting a business) (World Bank Group, 2019)

Εικόνα 3.6

Κατάταξη Ελλάδας 2019 από Παγκόσμια Τράπεζα

GREECE		OECD high income		GNI per capita (US\$)	
Ease of doing business rank (1–190)	72	Ease of doing business score (0–100)	68.08	Population	18,090,421
Starting a business (rank)	44	Getting credit (rank)	99	Trading across borders (rank)	31
Score for starting a business (0–100)	92.39	Score for getting credit (0–100)	50.00	Score for trading across borders (0–100)	93.72
Procedures (number)	4	Strength of legal rights index (0–12)	3	Time to export	1
Time (days)	12.5	Depth of credit information index (0–8)	7	Documentary compliance (hours)	24
Cost (% of income per capita)	1.5	Credit bureau coverage (% of adults)	72.5	Border compliance (hours)	30
Minimum capital (% of income per capita)	0.0	Credit registry coverage (% of adults)	0.0	Cost to export	300
Dealing with construction permits (rank)	39	Protecting minority investors (rank)	51	Documentary compliance (US\$)	1
Score for dealing with construction permits (0–100)	75.29	Score for protecting minority investors (0–100)	63.33	Border compliance (US\$)	1
Procedures (number)	17	Score for protecting minority investors (0–100)	63.33	Time to import	0
Time (days)	123	Extent of disclosure index (0–10)	7	Documentary compliance (hours)	0
Cost (% of warehouse value)	1.9	Extent of director liability index (0–10)	4	Border compliance (hours)	0
Building quality control index (0–15)	13.0	Ease of shareholder suits index (0–10)	5	Cost to import	132
Getting electricity (rank)	79	Extent of shareholder rights index (0–10)	7	Score for enforcing contracts (0–100)	50.19
Score for getting electricity (0–100)	75.97	Extent of ownership and control index (0–10)	7	Time (days)	1,580
Procedures (number)	7	Extent of corporate transparency index (0–10)	8	Cost (% of claim value)	14.4
Time (days)	55	Paying taxes (rank)	65	Quality of judicial processes index (0–18)	12.0
Cost (% of income per capita)	69.9	Score for paying taxes (0–100)	76.89	Resolving insolvency (rank)	62
Reliability of supply and transparency of tariffs index (0–8)	7	Payments (number per year)	8	Score for resolving insolvency (0–100)	55.39
Registering property (rank)	153	Time (hours per year)	193	Time (years)	3.5
Score for registering property (0–100)	47.59	Total tax and contribution rate (% of profit)	51.9	Cost (% of estate)	9.0
Procedures (number)	11	Postfiling index (0–100)	75.70	Recovery rate (cents on the dollar)	33.2
Time (days)	20	Enforcing contracts (rank)	132	Strength of insolvency framework index (0–16)	12.0
Cost (% of property value)	4.8	Score for enforcing contracts (0–100)	50.19		
Quality of land administration index (0–30)	4.5	Time (days)	1,580		

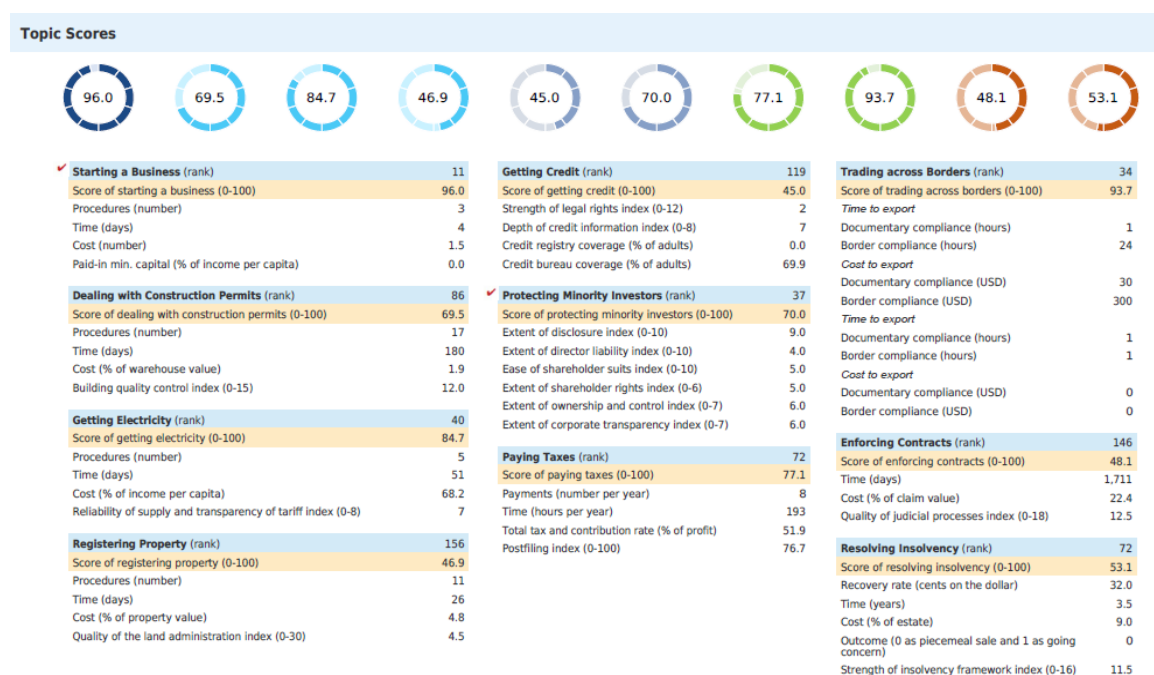
Note: Most indicator sets refer to a case scenario in the largest business city of an economy, though for 11 economies the data are a population-weighted average for the two largest business cities. For some indicators a result of "no practice" may be recorded for an economy; see the data notes for more details. In starting a business, procedures (number), time (days) and cost (% of income per capita) are calculated as the average of both men and women. For the postfiling index, a result of "not applicable" may be recorded for an economy.

Πηγή: (DoingBusiness Country Tables, 2019, σελ. 173)

Αξίζει να αναφερθεί ότι η Παγκόσμια Τράπεζα έχει ήδη εκδώσει τα αριθμητικά δεδομένα (**fact and figures**) της έκθεσης «Doing Business 2020» και τη σχετική κατάταξη (**ranking**) βάσει της οποίας η χώρα μας κατατάσσεται **πρώτη στην Ευρώπη και ενδέκατη παγκοσμίως στην έναρξη επιχείρησης (Starting a Business)**. (World Bank Group Doing Business, Measuring Business Regulations, 2020) Η ως άνω κατάταξη αφορά τη μετρήσιμη περίοδο Μάιο 2018 έως και Μάιο 2019. (Η μέτρηση έγινε με ερωτηματολόγιο). (World Bank Group Doing Business, Measuring Business Regulations, 2020) Επιπροσθέτως, σύμφωνα με τον **δείκτη «protecting minority interests»** η χώρα μας βρίσκεται **στην 37^η θέση παγκοσμίως**, βελτιώθηκε αρκετά από την προηγούμενη μέτρηση λόγω της εισαγωγής σημαντικών δικαιωμάτων μειοψηφίας στον ν. 4548/2018, **δηλαδή η e-ΥΜΣ αναγνωρίστηκε ως μία μεγάλη μεταρρύθμιση και μια από τις βέλτιστες πρακτικές παγκοσμίως σύμφωνα με το Doing Business Report 2020**. (World Bank Group, Measuring Business Regulations, 2020) Περαιτέρω τα ευρήματα της υποεθνικής Έκθεσης Doing Business 2020 στην Ιταλία, την Ιρλανδία και την Ελλάδα **επαλήθευσαν την δυναμική της έναρξης μιας επιχείρησης στην Ελλάδα** και την κατάργηση κάθε διοικητικής επιβάρυνσης κατά τη διαδικασία εκκίνησης. (World Bank Group, Measuring Business Regulations, 2020)

Εικόνα 3.7

Κατάταξη Ελλάδας 2020 από Παγκόσμια Τράπεζα

Πηγή: (DoingBusiness Country Tables, 2020, σελ. 4)

Η μεταρρύθμιση του νόμου 4548/18 (Α' 104) (βασικός νόμος για το εταιρικό δίκαιο στην Ελλάδα) ελαχιστοποιεί την κρατική εποπτεία κατά 93% για τις Ανώνυμες Εταιρείες. (ν.4548/2018, (ΦΕΚ 104/Α'/13-6-2018)) Απλοποιεί τη διαδικασία για τις κεφαλαιουχικές εταιρείες στο ΓΕΜΗ και αυξάνει το επίπεδο της προστασίας των μειονοτικών επενδυτών. (ν.4548/2018, (ΦΕΚ 104/Α'/13-6-2018)) Η αύξηση του επιπέδου προστασίας των μειονοτικών επενδυτών προσδιορίζεται επίσης μερικώς στην έκθεση Doing Business Report 2020, καθώς από την 1^η Ιανουαρίου 2019 ισχύει ο νόμος. (World Bank Group, Measuring Business Regulations, 2020)

Οι ευεργετικές συνέπειες του νόμου θα χαρτογραφηθούν καλύτερα στην επόμενη έκθεση Doing Business, καθώς η μετρήσιμη περίοδος ήταν μόνο 4 μήνες (01/05/2018 – 30/04/2019) και αυτό ενδέχεται να βελτιώσει την κατάταξη της χώρας. (World Bank Group, Measuring Business Regulations, 2020)

Δύο από τις δέκα προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για την περίοδο 2014-2019 ήταν ο σχηματισμός μίας ουσιαστικότερης και αντικειμενικότερης εσωτερικής

αγοράς συνδυάζοντας την πρόοδο της ενιαίας ψηφιακής αγοράς. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες, 2019) (Τσενέ, 2019, *σελ 1*) ***Όμως η ενδυνάμωση του ψηφιακού αλφαριθμητισμού των Ευρωπαίων συνεχίζει να υφίσταται και στις έξι προτεραιότητες της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το 2019-2024.*** (ec.europa.eu, priorities, 2020)

Για την επίτευξη αυτού του στόχου το διοικητικό και νομικό πλαίσιο οφείλει να προσαρμοστεί στα νέα οικονομικοκοινωνικά ερεθίσματα του οικουμενικού ψηφιακού κόσμου. (ec.europa.eu, priorities, internal-market_el, 2019), (ec.europa.eu, priorities, digital-single-market_el, 2019), (Τσενέ, 2019, *σελ 2*), (ec.europa.eu, priorities, 2020) Δηλαδή να ενισχυθεί η κυβερνοασφάλεια, να βελτιωθεί το ψηφιακό περιβάλλον πώλησης αγαθών και να αξιοποιηθεί στο ακέραιο η ψηφιοποίηση από τους πολίτες και τις επιχειρήσεις. (ec.europa.eu, priorities, 2019), (ec.europa.eu, priorities, digital-single-market_el, 2019), (Τσενέ, 2019, *σελ 2*), (ec.europa.eu, priorities, fit-digital-age, 2020)

Όλα τα κράτη-μέλη της ΕΕ δεν προσφέρουν ισοδύναμες υπηρεσίες ηλεκτρονικής διακυβέρνησης με απόρροια τη διαφορετική αντιμετώπιση της σύστασης εταιρειών. (Τσενέ, 2019, *σελ.3*), (ecopress, Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018) (ec.europa.eu, Σημεία Ενιαίας Επαφής) Σε μερικά κράτη-μέλη η καταχώρηση και η υποβολή μεταβολών εταιρειών πραγματοποιούνται μόνο με ενέργειες αυτοπρόσωπης παρουσίας, ενώ σε άλλα επιτρέπονται τόσο οι διαδικασίες αυτοπρόσωπης παρουσίας όσο και οι ψηφιακές διαδικασίες ή επιτρέπονται μόνο ψηφιακές. (Τσενέ, 2019, *σελ 3*) (ecopress, Ευρωπαϊκή Ένωση, 2018) (ec.europa.eu, Σημεία Ενιαίας Επαφής)

Στην Εσθονία η καταχώρηση της επιχείρησης γίνεται είτε ηλεκτρονικά στην Πύλη Εταιρικής Εγγραφής Ηλεκτρονικού Εμπορικού Μητρώου είτε μέσω συμβολαιογράφου. (eesti.ee, 2019) Η ηλεκτρονική εγγραφή στην Πύλη Εταιρικής Εγγραφής είναι εύκολη και γρήγορη. (eesti.ee, 2019) Ηλεκτρονικά δύναται να καταχωρηθούν οι ιδιωτικές εταιρείες περιορισμένης ευθύνης, οι ανώνυμες εταιρείες, οι ετερόρρυθμες εταιρείες και οι ατομικές επιχειρήσεις. (eesti.ee, 2019) Μέσω συμβολαιογράφου οφείλουν να εγγραφούν οι ανώνυμες εταιρείες και εμπορικές ενώσεις. (eesti.ee, 2019)

Εικόνα 3.8

e-Business Register Εσθονία

Πηγή: e-Business Register Centre of Registers and Information Systems , 2019

Είναι σημαντικό να αναφερθεί ότι η Ελλάδα εξάγει τεχνογνωσία στην Ευρωπαϊκή Ένωση για τη σύσταση επιχειρήσεων e-ΥΜΣ, και ιδίως με τη συμβολή της Διεύθυνσης Εταιρειών της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή του Υπουργείου Ανάπτυξης και Επενδύσεων με την πρόταση ευρωπαϊκής οδηγίας στις 25-04-2018 βάσει της οποίας εκδόθηκε η Οδηγία (ΕΕ) 2019/1151 (χρησιμοποιώντας ΤΠΕ στο πεδίο του εταιρικού ρυθμιστικού πλαισίου). (Τσενέ, 2019, σελ 6) Μόνο η Εσθονία έχει ψηφιακό σύστημα για την σύσταση Κοινοπραξιών από φυσικά ή νομικά πρόσωπα. (EUR-Lex, 11-7-2019) (InBusineeNews, 4-9-2019) Τα υπόλοιπα κράτη-μέλη υστερούν στον τομέα αυτό. (EUR-Lex, 11-7-2019) (InBusineeNews, 4-9-2019)

Η εν λόγω οδηγία θέτει κανόνες και υποχρεώνει τα κράτη-μέλη να προσδιορίσουν τις διαδικασίες σύστασης εταιρειών, εγγραφής παραρτημάτων και καταχώρησης εγγραφών και πληροφοριών καθ' ολοκληρία από το διαδίκτυο. (EUR-Lex, 11-7-2019) (InBusineeNews, 4-9-2019) Το κάθε κράτος-μέλος θα επιλέξει αν ορισμένες ή όλες οι «Διαδικτυακές Διαδικασίες» θα είναι υποχρεωτικές. (EUR-Lex, 11-7-2019) (InBusineeNews, 4-9-2019)) Ακόμη, προωθεί τη διασύνδεση όλων των μητρώων

(κεντρικών, εμπορικών και εταιρειών) σε διασυνοριακό επίπεδο προκειμένου να προαχθεί η οικονομική άνθιση και η προσέλκυση επενδύσεων. (EUR-Lex, 11-7-2019)

Το κανονιστικό πλαίσιο της Ένωσης καθορίζει ότι ένα μέρος των δεδομένων που γνωστοποιούν την ίδρυση των εταιρειών διατίθεται και στην αγγλική γλώσσα δωρεάν. (EUR-Lex, 11-7-2019) Επιπλέον θεσμοθετεί κατευθυντήριες γραμμές για τη σύσταση κεφαλαιουχικών εταιρειών, την καταγραφή υποκαταστημάτων και την κατάθεση πράξεων ή δεδομένων από τις εταιρείες («επιγραμμικές διαδικασίες») που δεν προβλέπονται στον κανονισμό (ΕΕ) 2018/1724. (EUR-Lex, 11-7-2019)

3.5 Ανακεφαλαίωση

Συμπερασματικά έχει καταστεί σαφές ότι η e-ΥΜΣ ελαχιστοποιεί το κόστος και το χρόνο σύστασης μίας εταιρείας. (Ν. 4441/16 και η ΚΥΑ 63577/2018) (The World Bank Group, 2019)

Έχει δημιουργηθεί ένα αρκετά φιλικό ηλεκτρονικό περιβάλλον, γι' αυτό η σύσταση και έναρξη εταιρείας μπορεί να πραγματοποιηθεί και από το σπίτι, εφόσον ο επίδοξος επιχειρηματίας διαθέτει τις απαιτούμενες προϋποθέσεις, δηλαδή ηλεκτρονικό υπολογιστή και πρόσβαση στο διαδίκτυο. (Ν. 4441/16 και η ΚΥΑ 63577/2018) (The World Bank Group, 2019)

Κατά κοινή ομολογία η e-YMS ένας από τους πιο ελκυστικούς δικτυακούς τόπους του δημόσιου τομέα:// eyms.businessportal.gr/auth, αφού χρησιμοποιείται αρκετά. (The World Bank Group, 2019) Ειδικότερα μέσω αυτής της πλατφόρμας έχουν δημιουργηθεί περισσότερες από 8445 επιχειρήσεις, όπως δείχνουν τα στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ).

Λαμβάνοντας υπόψη όλα τα παραπάνω η e-ΥΜΣ συμβάλλει στην ανάπτυξη της Ελλάδας. (The World Bank Group, 2019) Συντελεί στην αύξηση της επιχειρηματικότητας. (The World Bank Group, 2019) Ενισχύει την ανταγωνιστικότητα. Συνεισφέρει στο «επιχειρείν». (The World Bank Group, 2019)

ΚΕΦΑΛΑΙΟ 4: Συμπεράσματα

Ο σκοπός της εργασίας ήταν διττός. Αρχικά η πληροφόρηση για την ηλεκτρονική διακυβέρνηση και έπειτα η παρουσίαση της ηλεκτρονικής υπηρεσίας μιας στάσης. Παρουσιάστηκαν βασικές έννοιες, η θεωρητική τεκμηρίωση, οι κεντρικές πολιτικές και οι άξονες δράσης των σύγχρονων μεταρρυθμίσεων. (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 349) Παράλληλα ερευνήθηκε ο τρόπος που η ελληνική κοινωνία και πολιτεία αντιλαμβάνεται και αφομοιώνει τις παγκόσμιες μεταρρυθμίσεις. (Καρκατσούλης Π., 2004, σελ 349)

Μελετώντας την ηλεκτρονική υπηρεσία μιας στάσης, ασχοληθήκαμε με το επιχειρησιακό περιβάλλον στην Ελλάδα και ανακαλύψαμε διαδικασίες και φορείς που δημιουργούν διοικητικά βάρη στον κύκλο ζωής μιας επιχείρησης. (μελέτη της PwC,2019, σελ. 1-28)

Μολονότι η e-ΥΜΣ λειτουργεί μόνο ενάμισι χρόνο και είναι νέα ακόμη υπηρεσία, έχει συμβάλει θετικά στην ανάπτυξη. Βάσει των στατιστικών στοιχείων της Κεντρικής Ένωσης Επιμελητηρίων το 2019 έχουν συσταθεί μέσω ΥΜΣ περίπου 4.901 εταιρείες ΙΚΕ και 5.125 εταιρείες ΙΚΕ μέσω e-ΥΜΣ. Φαίνεται ότι οι ιδρυτές προτιμούν τη σύσταση εταιρειών μέσω e-ΥΜΣ.

Γίνεται εύκολα αντιληπτό ότι στο πλαίσιο της απλούστευσης, επίσπευσης και καλύτερευσης των διαδικασιών σύστασης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών ενσωματώνεται η θεσμική θωράκιση της ηλεκτρονικής σύστασης των εταιρειών μέσω της e-ΥΜΣ. (Τσενέ, 2019, σελ. 25)

Οι ρυθμιστικοί κανόνες των ν. 4635/30-10-2019, ν. 4441/2016, ΚΥΑ 63577/2018, έχουν ενσωματώσει τους κεντρικούς πυλώνες της οδηγίας (ΕΕ) 2019/1151 τόσο ως προς την καθ' ολοκληρία ηλεκτρονική καταχώριση των εταιρειών, μέσω της e-ΥΜΣ η οποία σιγά-σιγά διεύρυνε το πεδίο εφαρμογής της (προσωπικές, Κεφαλαιουχικές εταιρείες), εγγυήσεις επιτάχυνσης, μείωση κόστους σύστασης και τις εγγυήσεις ταυτοποίησης και αυθεντικοποίησης. (Τσενέ, 2019, σελ. 26)

Χρειάζεται επίσης να σημειωθεί ότι η σύσταση των εταιρειών εφαρμόζοντας τα ηλεκτρονικά μέσα είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με ζητήματα ενισχυμένης ασφάλειας

και προστασίας της αξιοπιστίας ώστε να αποκρούονται οι ενδεχόμενες απειλές εξαπάτησης στο πεδίο της ηλεκτρονικής ταυτοποίησης. (Τσενέ, 2019, σελ. 35)

Θα αποτελούσε σημαντική παράλειψη να μην τονιστεί ότι στο επίκεντρο της ενωσιακής αλλά και της εθνικής έννομης τάξης είναι η προσπάθεια απαλλαγής από αυτά τα προβλήματα σύμφωνα και με τις προαναφερθείσες διατάξεις της ΚΥΑ 63577/2018 αναφορικά με τη διεξαγωγή δειγματοληπτικών ελέγχων. (EUR-Lex, 11-7-2019) (InBusineeNews, 4-9-2019)

Σημαντικό ρόλο στο ποσοστό εξασφάλισης της αξιοπιστίας θα διαδραματίσει η πρακτική εφαρμογή των εν λόγω διαδικασιών είτε με προληπτικούς ελέγχους κατά περίπτωση είτε με ex post ελέγχους, σύμφωνα με τα προβλεπόμενα στην ελληνική νομοθεσία. (Τσενέ, 2019, σελ. 40)

Έχουν γίνει αρκετές προσπάθειες για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στη χώρα μας. Ο ν. 4541/18 απλοποιεί τη διαδικασία και τη δημοσιότητα των εταιριών του Ομίλου, προκειμένου να ευθυγραμμιστεί με τις υπόλοιπες κεφαλαιουχικές εταιρείες (ΑΕ και ΙΚΕ), αφού μεταβάλλει τον ν. 3190/1995 (νόμος για τις εταιρείες περιορισμένης ευθύνης). (Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου & επιχειρηματικότητας, Δελτίο Τύπου, 29/6/2018) (Αιτιολογική Έκθεση, 2018, σελ 1-8)

Ο νέος Κώδικας συγχώνευσης, διαίρεσης και μετατροπής της εταιρείας Ν. 4601/2019 (έναρξη ισχύος 15 Απριλίου 2019), περιγράφει λεπτομερώς κάθε βήμα με το μικρότερο δυνατό διοικητικό βάρος και είναι πλήρως συμβατό με την οδηγία 2017/1132. (Αιτιολογική Έκθεση, 2019) Ένα από τα προβλήματα που ήταν τροχοπέδη στις συγχωνεύσεις των εταιριών ήταν η έλλειψη ενός συνεκτικού και πλήρους κανονιστικού πλαισίου που να ρυθμίζει τις συγχωνεύσεις, διαχωρισμούς και μετασχηματισμούς. Η έλλειψη αυτή καθιστούσε πολύ δύσκολη τη συγχώνευση των εταιριών διαφόρων νομικών μορφών, μάλιστα σε ορισμένες περιπτώσεις δεν ήταν εφικτή. (Αιτιολογική Έκθεση, 2019) Με τον ν. 4601/2019 ορίζεται σαφώς η διαδικασία, οι δηλώσεις και κάθε νομική πτυχή αναφορικά με τη συγχώνευση, τον διαχωρισμό ή την μετατροπή των επιχειρήσεων. (Αιτιολογική Έκθεση, 2019)

Με το νέο ρυθμιστικό πλαίσιο του ν. 4635/19 η διαδικασία ΓΕΜΗ απλουστεύεται συνολικά. (Αιτιολογική Έκθεση, 2019) Σύμφωνα με τις νέες διατάξεις η πλειοψηφία των δηλώσεων ενδέχεται να πραγματοποιείται εξ' ολοκλήρου αυτόματα από την εταιρεία (χωρίς παρέμβαση από τους υπαλλήλους του μητρώου επιχειρήσεων). (Αιτιολογική Έκθεση, 2019)

Με την e-ΥΜΣ επετεύχθη η μείωση κόστους, χρόνου, γραφειοκρατίας και αδιαφάνειας. (Ν. 4441/16 και η ΚΥΑ 63577/2018) Επιπλέον, συνέβαλε στην απλοποίηση διαδικασιών, στον εκσυγχρονισμό και εξορθολογισμό. (Εθνική Στρατηγική για τη διοικητική μεταρρύθμιση, 2017, σελ. 86-94) (Ν. 4441/16 και η ΚΥΑ 63577/2018) Παύει το εμπόδιο του γεωγραφικού περιορισμού, δύναται και οι πιο απομακρυσμένες περιοχές της χώρας να έχουν πρόσβαση στα πληροφοριακά συστήματα. (Εθνική Στρατηγική για τη διοικητική μεταρρύθμιση, 2017, σελ. 68) (Ν. 4441/16 και η ΚΥΑ 63577/2018)

Όμως ακόμα υπάρχουν προβλήματα. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 1-30) Επιπρόσθετα, η υπηρεσία σε συνεργασία με τους φορείς (επιχειρήσεις και δημόσιους) μελετά και προτείνει βελτιώσεις με σκοπό τη συνεχή πρόοδο του επιχειρηματικού περιβάλλοντος, να γίνεται φιλικό περιβάλλον για επενδύσεις, να μην ταλαιπωρούνται οι πολίτες, αυξάνοντας το ρυθμό ανάπτυξης. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 4-29) Η επιδίωξη της βελτίωσης του επιχειρηματικού περιβάλλοντος θα επιτευχθεί μέσω της περαιτέρω απλούστευσης και περαιτέρω ψηφιοποίησης διαδικασιών. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 4-29) Ο στρατηγικός στόχος για ανάπτυξη της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης υλοποιείται με σταθερά βήματα. (Λουλούδη, 2019)

Θετικό πρόσημο έχει η θεσμοθέτηση του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής και μετέπειτα Υπουργείου Ψηφιακής Διακυβέρνησης.(Σπινέλλης et al, 2018, 158) Το συντονισμένο του έργο βοηθά στην ενοποίηση των πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου τομέα, στην αναβάθμιση των παρεχόμενων υπηρεσιών και στη μείωση της ταλαιπωρίας των πολιτών. (Λουλούδη, 2019) (Εθνική Στρατηγική για τη διοικητική μεταρρύθμιση, 2017, σελ. 86-94)

Θα χρειαστεί να πραγματοποιηθούν και άλλες μεταρρυθμίσεις, με απώτερο σκοπό σύντομα η ελληνική Δημόσια Διοίκηση να γίνει αποτελεσματικότερη, ταχύτερη και

καλύτερη όπως σε άλλες ευρωπαϊκές χώρες. (Εθνική Στρατηγική για τη διοικητική μεταρρύθμιση, 2017, σελ. 86-94)

Αρχικά, έχοντας αξιολογήσει πλήρως τη δυναμική των εμπλεκομένων με την επιχειρηματικότητα υπαρχόντων πληροφοριακών συστημάτων του δημόσιου τομέα προτείνεται: α) η ενσωμάτωση όλων των διαδικασιών στο ήδη υπάρχον ηλεκτρονικό σύστημα του ΓΕΜΗ, β) η χρήση του υφιστάμενου ψηφιακού συστήματος της ΑΑΔΕ στα γεγονότα του κύκλου ζωής μιας επιχείρησης, γ) η ενοποίηση των 27 πληροφοριακών συστημάτων του ΕΦΚΑ ώστε να επιτευχθεί η διαλειτουργικότητα μεταξύ τους, δ) η επίτευξη μιας γενικευμένης διαλειτουργικότητας ανάμεσα στα πληροφοριακά συστήματα του δημοσίου τομέα, Επιμελητηρίων, ΕΦΚΑ, ΑΑΔΕ. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 9-10)

Με τη διαλειτουργικότητα όλων των συστημάτων θα μειωθούν τα διοικητικά βάρη, τα κόστη και ο χρόνος, αφού το πληροφοριακό σύστημα θα ενημερώνεται αυτομάτως και δεν θα ταλαιπωρούνται οι πολίτες. (μελέτη της PwC, 2019, σελ. 9-10 και σελ. 26-27) Θα ελαττωθεί η διοικητική επιβάρυνση των επιχειρήσεων. (μελέτη της PwC, 2019, σελ. 9-10 και σελ. 26-27) Θα διασφαλιστεί η ηλεκτρονική ταυτοποίηση. (μελέτη της PwC, 2019, σελ. 9-10 και σελ. 26-27)

Βάσει της ανάλυσης του προσδοκώμενου οφέλους στο αναμενόμενο σενάριο, το γεγονός του κύκλου ζωής μιας επιχείρησης που θα έχει το μεγαλύτερο όφελος είναι η «αλλαγή έδρας επιχείρησης» ήτοι 202 ευρώ όφελος. (μελέτης της PwC, 2019, σελ 28) Σύμφωνα με το αναμενόμενο σενάριο, το συνολικό αναμενόμενο όφελος για όλες τις επιχειρήσεις της οικονομίας με εμπορική δραστηριότητα ισούται με 10.891.133,6 ευρώ σε ετήσια βάση. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 28) Αναφορικά με την αναμενόμενη επιβάρυνση ανά επιχείρηση, η διοικητική επιβάρυνση θα μειωθεί κατά 967,2 ευρώ ανά επιχείρηση. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 28)

Με βάση το αισιόδοξο σενάριο για τις ατομικές επιχειρήσεις παρατηρείται ότι υπάρχει σημαντική μείωση του διοικητικού βάρους σε όλα τα γεγονότα του κύκλου ζωής. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 28) Στα περισσότερα γεγονότα κύκλου ζωής μιας επιχείρησης ήτοι στα $\frac{3}{4}$, το διοικητικό βάρος μειώνεται περισσότερο από 62%. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 28) Όσον αφορά στις επιχειρήσεις με νομική μορφή, το γεγονός κύκλου ζωής μιας επιχείρησης με το υψηλότερο προσδοκώμενο όφελος τόσο

στο «αναμενόμενο» σενάριο όσο και στο «αισιόδοξο» σενάριο είναι η «Λύση της επιχείρησης» με 22% και 49% μείωση ανά επιχείρηση. (μελέτη της PwC, 2019, σελ 28)

Συνοψίζοντας η ηλεκτρονική διακυβέρνηση έχει εισέλθει στην καθημερινότητα του πολίτη παγκοσμίως. Συνεχώς αυξάνεται ο αριθμός χρηστών ψηφιακών συστημάτων του Δημοσίου. Τα πλεονεκτήματα της e-ΥΜΣ για τον πολίτη, τον επιχειρηματία, είναι η μείωση του χρόνου και κόστους σύστασης μίας επιχείρησης και για την κοινωνία και την μακροοικονομία η δημιουργία φιλικότερου επενδυτικού περιβάλλοντος, η ανάπτυξη της χώρας, η προσέλκυση επενδύσεων και η άνοδος της οικονομίας.

Βιβλιογραφία

Ελληνική

- Καρκατσούλης Π., (2004), *Το κράτος σε μετάβαση, Από τη «διοικητική μεταρρύθμιση» και το «νέο δημόσιο μανάτζμεντ» στη «διακυβέρνηση»,* Εκδόσεις Ι. Σιδέρης, Αθήνα
- Πομπορτσής Ανδ., (2005), *Εισαγωγή στην Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (E-government) (Ο μετασχηματισμός των Λειτουργιών και Υπηρεσιών της Δημόσιας Διοίκησης στην Ψηφιακή Εποχή),* Εκδόσεις Τζιόλα, Αθήνα
- Αποστολάκης Ι, Λουκής Ε. και Χάλαρης Ι., (2008), *Ηλεκτρονική Δημόσια Διοίκηση, Οργάνωση, Τεχνολογία και Εφαρμογές,* Εκδόσεις Παπαζήση ΑΕΒΕ, Αθήνα
- Βουνάτσου Α., Λέζου Μ., και Οικονομάκη Α., (2011), *Ίδρυση Εταιρειών Μέσω των Υπηρεσιών Μιας Στάσης,* Εκδόσεις Νομική Βιβλιοθήκη ΑΕΒΕ, Αθήνα
- Σπινέλλης Διομήδης, Βασιάκης Ν., Πουλούδη Ν., Τσούμα Ν., (2018), *Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση στην Ελλάδα Επιτυχίες, Προβλήματα και ο Δρόμος Προς τον Ψηφιακό Μετασχηματισμό, ΔΙΑΝΕΟΣΙΣ ΟΡΓΑΝΙΣΜΟΣ ΕΡΕΥΝΑΣ & ΑΝΑΛΥΣΗΣ*
- Λιαργκόβας Π., 2019 , *Το χθες, το σήμερα και το αύριο της Ελληνικής οικονομίας,* Εκπαιδευτικό Υλικό στο μάθημα «Σύγχρονες εξελίξεις στην ελληνική και ευρωπαϊκή οικονομία» του ΠΜΣ «Διακυβέρνηση και Δημόσιες Πολιτικές»
- Αθανασάκη Ε., Υπουργείο Οικονομίας & Ανάπτυξης, (2019), *Σύσταση Εταιρειών μέσω Υπηρεσίας μιας Στάσης: Θεσμικό Πλαίσιο & Πληροφοριακό Σύστημα.*

- Καρκατσούλης Π., (), *Δημόσια Διοίκηση και Αυτοδιοίκηση. Χρηστή Διακυβέρνηση, ανάπτυξη, καλύτερες υπηρεσίες στον πολίτη, Ελλάδα 2021, Ατζέντα για την ελευθερία και την ευημερία*, Στέγη Μάρκου Δραγούμη Αθήνα
- Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης, (2017), *Εθνική Στρατηγική για τη διοικητική μεταρρύθμιση 2017-2019, δημόσιο 2020. Η διοίκηση αναβαθμίζεται*. Εθνικό Τυπογραφείο, Αθήνα
- ΠΔ 81/2019 «*Σύσταση, συγχώνευση, μετονομασία και κατάργηση Υπουργείων και καθορισμός των αρμοδιοτήτων τους – Μεταφορά υπηρεσιών και αρμοδιοτήτων μεταξύ Υπουργείων*». (ΦΕΚ 119/Α'/8-7-2019).
- ΠΔ 82/2017 «*Οργανισμός του Υπουργείου Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης*». (ΦΕΚ 117/Α'/10-08-2017)
- Ν. 4635/2019 «*Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ 167/Α'/30-10-2019)
- Ν.4548/2018 «*Αναμόρφωση του δικαίου των ανωνύμων εταιρειών*» (ΦΕΚ 104/Α'/13-6-2018)
- Ν. 4441/2016 «*Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων, άρση κανονιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό και λοιπές διατάξεις*». (ΦΕΚ 227/Α'/6-12-2016)
- Ν. 4251/2014 «*Κώδικας Μετανάστευσης και Κοινωνικής Ένταξης και λοιπές διατάξεις*» (ΦΕΚ 80/Α'/1-4-2014)
- Ν. 3853/2010 «*Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης προσωπικών και κεφαλαιουχικών εταιρειών και άλλες διατάξεις*» (ΦΕΚ 900/Α'/17-6-2010).
- Ν. 3463/2006 «*Κύρωση του Κώδικα Δήμων και Κοινοτήτων*» (ΦΕΚ 114/Α'/8-6-2006)
- ΚΥΑ 63577/2018 «*Καθορισμός διαδικασιών, προϋποθέσεων, τεχνικών λεπτομερειών και λοιπών θεμάτων σχετικά με τη λειτουργία των υπηρεσιών μιας στάσης για τη σύσταση εταιρειών*» (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)

- *«Διόρθωση σφάλματος της ΚΥΑ 63577/2018 (ΦΕΚ 2380/Β'/21-6-2018)» (ΦΕΚ 2681/Β'/6-7-2018)*
- *ΚΥΑ Κ1-802/2011 «Καθορισμός διαδικασιών, προϋποθέσεων, τεχνικών λεπτομερειών και λοιπών θεμάτων σχετικά με την λειτουργία των υπηρεσιών μιας στάσης για τη σύσταση Εταιρειών» (ΦΕΚ 470/Β'/24-3-2011)*
- *ΥΑ 107766/2018 «Τροποποίηση του άρθρου Δεύτερου της να 31637/20-03-2017 (Β' 928) «Πρότυπα Καταστατικά για τις εταιρικές μορφές Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε., Ο.Ε. και Ε.Ε.»» (ΦΕΚ 4925/Β'/5-11-2018)*
- *ΥΑ 31637/2017 «Πρότυπα καταστατικά για τις εταιρικές μορφές Α.Ε., Ε.Π.Ε., Ι.Κ.Ε., Ο.Ε. και Ε.Ε.» (ΦΕΚ 928/Β'/20-3-2017).*
- *ΥΑ Κ2-828/2013 «Προτυποποιημένα καταστατικά» (ΦΕΚ 216/Β'/5-2-2013)*
- *ΚΥΑ ΔΟΛΚΕΠ/ Φ. 16/οικ. 7055/31-3-2011 (ΦΕΚ Β' 536, ΑΔΑ: 4ΑΓΤΚ-ΓΤ).*
- *Εγκύκλιος ΑΠ 87524/3-9-2019 (ΑΔΑ: ΨΣΙ9465ΧΙ8-ΙΩΑ) «Διευκρινήσεις σχετικά με τη Σύσταση Εταιρειών μέσω των Υπηρεσιών μιας Στάσης».*
- *Εγκύκλιος ΑΠ 84615/6-8-2018 (ΑΔΑ: 620Σ465ΧΙ8-ΥΚ4) «Για τη σύσταση Μητρώου Πιστοποιημένων χρηστών»*
- *ΑΠ 114260/7-11-2019 έγγραφο του Τμήματος Εταιρικού Δικαίου & Γενικού Εμπορικού Μητρώου της Δ/σης Εταιρειών της Γενικής Διεύθυνσης Αγοράς της Γενικής Γραμματείας Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή με θέμα: Ενημέρωση σχετικά με την κατάργηση του ν. 3419/2005 και την αντικατάστασή του από τα άρθρα 85-116 του ν. 4635/2019(Α' 167)*
- *Μελέτη της PwC (χρηματοδοτήθηκε από την SRSS -Υπηρεσία Στήριξης Διαρθρωτικών Μεταρρυθμίσεων- της Ευρωπαϊκής Επιτροπής για το Υπουργείο Ανάπτυξης και Επενδύσεων), (Νοέμβριος 2019), για τη βελτίωση του επιχειρηματικού περιβάλλοντος στην Ελλάδα μέσω της ολοκλήρωσης και αναβάθμισης των Υπηρεσιών μιας Στάσης και τη δημιουργία Παρατηρητηρίου Επιχειρηματικότητας*

- Στατιστικά στοιχεία του ελληνικού μητρώου επιχειρήσεων (ΓΕΜΗ ΚΕΕΕ) με ηλεκτρονική αλληλογραφία 30/1/2020 από τη Γενική Γραμματεία Εμπορίου και Προστασίας Καταναλωτή

Ξενόγλωσση

- Blair T., (1999), *Modernising Government*, Printed in the UK for The Stationery Office Limited on behalf of the Controller of Her Majesty's Stationery Office
- Kneuer M. and Harnisch S., (2016), *Diffusion of e-government and e-participation in Democracies and Autocracies. Global Policy*, 7(4), 548-556. Doi: 10.1111 / 1758-5899.12372

Διαδικτυακοί Τόποι / Ιστοσελίδες

- Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων. Ευρωπαϊκή Ένωση. Ευρωπαϊκό Διαρθρωτικό και Επενδυτικό Ταμείο, ΕΣΠΑ 2014-2020 ανάπτυξη-εργασία-αλληλεγγύη. ΕΠ Μεταρρύθμιση Δημόσιου Τομέα. Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://www.espa.gr/el/pages/staticOPMetarythmisiDimosiouTomea.aspx> [Πρόσβαση 3/7/2019]
- Μανιάτη Βίκυ, (2018), *Η συμβολή της ηλεκτρονικής διακυβέρνησης στον εκσυγχρονισμό της δημόσιας διοίκησης*. The Indicator. Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://indicator.gr/η-συμβολή-της-ηλεκτρονικής-διακυβέρν> , [Πρόσβαση 7-9-2019]
- Σπυράκης Γρ. και Σπυράκη Χρ.(2008) *Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση (E-Government): Εφαρμογές, Οφέλη και Κίνδυνοι*. Διοικητική Ενημέρωση. Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.researchgate.net/publication/283215558_Elektronike_Diakubernese_E-Government_Epharmoges_Ophele_kai_Kindynoi , [Πρόσβαση 8-9-2019]

- [World Bank \(2008\). Definition of E-Government. Washington, DC: World Bank.](http://www1.worldbank.org/publicsector/egov/index.htm) Διαθέσιμο στη δ/νση: <http://www1.worldbank.org/publicsector/egov/index.htm> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- Πανεπιστήμιο Αιγαίου, (2019), *Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.aegean.gr/postgraduate/%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CE%BA%CF%84%CF%81%CE%BF%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%AE-%CE%B4%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CF%85%CE%B2%CE%AD%CF%81%CE%BD%CE%B7%CF%83%CE%B7> , [Πρόσβαση 27/8/2019].
- Υπουργείο Διοικητικής Ανασυγκρότησης. *Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση*. Διαθέσιμο στη δ/νση: http://www.minadmin.gov.gr/?page_id=12126 , [Πρόσβαση 26/8/2019]
- Ελληνική Στατιστική Αρχή, (2018), *Έρευνα Χρήσης Τεχνολογιών Πληροφόρησης και Επικοινωνίας από Νοικοκυριά και Άτομα Έτος 2018*, Διαθέσιμο στη δ/νση: <http://www.statistics.gr/documents/20181/d9b4517a-bbad-4c62-a4d9-f8d84a30a9e7> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- διαΝΕΟσις - Οργανισμός Έρευνας κα Ανάλυσης, (2018) , *Η Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση Στην Ελλάδα – Μια Μελέτη*, Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.dianeosis.org/2018/03/e-government-post/> [Πρόσβαση 2-11-2019]
- Υπουργείο Ψηφιακής Διακυβέρνησης, (2019), *Αποστολή*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <http://mindigital.gr/to-ypourgeio/apostoli> , [Πρόσβαση 7-9/2019]
- Μανδραβέλης Β., (2019), *Η νέα δομή της κυβέρνησης – «Υπερυπουργεία» Εσωτερικών, Ψηφιακής Διακυβέρνησης και Προστασίας του Πολίτη*, Καθημερινή. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.kathimerini.gr/1032979/article/epikairothta/politikh/h-nea-domhths-kyvernshshs--yperypourgeia-eswterikwn-yhfiakhs-diakyvernshshs-kai-prostasias-toy-polith> , [Πρόσβαση 8-9-2019]

- Λουλούδη Ι., (2019), *Μια ενδιαφέρουσα και αποκαλυπτική συζήτηση με τον υπουργό Ψηφιακής Διακυβέρνησης κ. Πιερρακάκη Κυριάκο*, Fortune Greece. Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.fortunegreece.com/interview/kiriakos-pierrakakis-sto-fortune-chriazo%c2%b5aste-ena-psifiako-kratos-%c2%b5agniti-gia-tis-ependisis%e2%80%8b/?fbclid=IwAR1TnkWZUnK61cJ5cPRwUIs1ev0A5njCZrqEC_gb2yprFrdfDeFpd0A8eBE , [Πρόσβαση 2-11-2019]
- Βουλή των Ελλήνων, (2019), *ΙΗ΄ ΠΕΡΙΟΔΟΣ (Θ΄ Αναθεωρητική - ΠΡΟΕΔΡΕΥΟΜΕΝΗΣ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ), Σύνοδος: Α΄ Σύνοδος, Συνεδρίαση: ΑΗ΄ 24/10/2019* , Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://www.hellenicparliament.gr/Praktika/Synedriaseis-Olomeleias?sessionRecord=b9ce569b-1a89-4a81-8030-aaf1001580d8>, [Πρόσβαση 1-11-2019]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Επιτροπή και οι προτεραιότητές της. Ενιαία Ψηφιακή Αγορά (European Commission, Commission and its priorities, Digital Single Market) , (2019), *Ο Δείκτης Ψηφιακής Οικονομίας και Κοινωνίας (The Digital Economy and Society Index (DESI))*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi> , [Πρόσβαση 12-9-2019]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Ψηφιακές Δημόσιες Υπηρεσίες, (European Commission, Digital Public Services) (2019), *Έκθεση του ψηφιακού δείκτη οικονομίας και κοινωνίας 2019*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://ec.europa.eu/digital-single-market/en/desi>, και στο Digital Public Services (PDF), <file:///C:/Users/maraki/Downloads/2019DESIREportDigitalPublicServices.pdf>, [Πρόσβαση 11-9-2019]
- United Nations, (2018), *Έρευνα για την Ηλεκτρονική Διακυβέρνηση 2018 του ΟΕΗ, (United Nations E-Government Survey 2018)*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://publicadministration.un.org/egovkb/en-us/Reports/UN-E-Government-Survey-2018> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- UNITED NATIONS, (2018), Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://publicadministration.un.org/egovkb/Portals/egovkb/Documents/un/2018>

-Survey/E-Government%20Survey%202018_FINAL%20for%20web.pdf,
[Πρόσβαση 8-9-2019]

- OECD, (2019), *OECD Recommendation on Digital Government Strategies*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.oecd.org/gov/digital-government/recommendation-on-digital-government-strategies.htm> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- OECD Better Policies For Better Lives, (2014), *Recommendation of the Council on Digital Government Strategies*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.oecd.org/gov/digital-government/Recommendation-digital-government-strategies.pdf> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- OECD, Topics, (2019), *Digital government*. Διαθέσιμο στη δ/ση: Διάγραμμα με δείκτη του ΟΟΣΑ (OECD OURdata Index), <http://www.oecd.org/internet/digital-government/> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- OECD, OECD Home, (2019), *Publications on Digital Government*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <http://www.oecd.org/gov/digital-government/digital-government-publications.htm> , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- OECD, (2003), *The e-Government Imperative*. Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.oecd-ilibrary.org/governance/the-e-government-imperative_9789264101197-en , [Πρόσβαση 8-9-2019]
- Κοινή Υπουργική Απόφαση 63577/2018, (ΦΕΚ 2380/Β/ 21-6-2018), *Καθορισμός διαδικασιών, Προϋποθέσεων, Τεχνικών Λεπτομερειών και λοιπών θεμάτων σχετικά με τη λειτουργία των υπηρεσιών μιας στάσης για τη σύσταση εταιρειών*. Διαθέσιμο στη δ/ση: <https://www.aftodioikisi.gr/wp-content/uploads/2018/06/%CE%A6%CE%95%CE%9A-%CE%95%CE%A0.pdf> , [Πρόσβαση 28-8-2019]
- ΤοΒήμα Team, (2019) *Αναπτυξιακός νόμος: Πού στοχεύει η κυβέρνηση – Τι αλλαγές φέρνει- Ερωτήσεις- Απαντήσεις. Τι επιδιώκει η κυβέρνηση με το νομοσχέδιο «Επενδύω στην Ελλάδα» που συζητείται στη Βουλή – Τι αλλαγές φέρνει στην οικονομία, την εργασία, τη ζωή μας*, ΤΟ ΒΗΜΑ. Διαθέσιμο στη

- δ/νση: <https://www.tovima.gr/2019/10/13/finance/anaptyksiakos-nomos-pou-stoxeyei-i-kyvernisi-ti-allages-fernei-erotiseis-apantiseis/> , [Πρόσβαση 11-11-2019]
- DoingBusiness Measuring Business Regulations, (2020), *Ease of Doing Business in Greece*, World Bank Group. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/greece#close> , [Πρόσβαση 16/11/2019]
 - Δελτίο Τύπου Υπουργείου Οικονομίας και Ανάπτυξης, (2019), *Διαθέσιμη για σύσταση ΟΕ και ΕΕ η Ηλεκτρονική Υπηρεσία μιας Στάσης (e-ΥΜΣ) – Εντός Μαρτίου οι ΑΕ*, Taxheaven. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.taxheaven.gr/news/43694/diaoesimh-gia-systash-oe-kai-ee-h-hlektronikh-yphresia-mias-stashs-e-yms-entos-martioy-oi-ae> , [Πρόσβαση 25-1-2020]
 - Δελτίο Τύπου-Υπουργείο Οικονομίας και Ανάπτυξης, (2019), *e-ΥΜΣ: Διαθέσιμη για τη σύσταση Ομόρρυθμης και Ετερόρρυθμης Εταιρείας η Ηλεκτρονική Υπηρεσία μιας Στάσης*, Lawspot. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/e-yms-diathesimi-gia-ti-systasi-omorrythmis-kai-eterorrythmis-etairias-i-ilektroniki> , [Πρόσβαση 28/8/2019]
 - Euro2day, (2019), *Διαθέσιμη και για σύσταση ΕΠΕ η ηλεκτρονική Υπηρεσία μιας Στάσης*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.euro2day.gr/news/economy/article/1670028/diathesimh-kai-gia-systash-epe-h-hlektronikh-yphre.html> , [Πρόσβαση 1/9/2019]
 - Lawspot, (2017), *Άρθρο 8 – Νόμος 4441/2016 – Ηλεκτρονική Υπηρεσίας Μιας Στάσης (e-ΥΜΣ)*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.lawspot.gr/nomikes-plirofories/nomothesia/n-4441-2016/arthro-8-nomos-4441-2016-ilektroniki-ypiresia-mias-stasis> , [Πρόσβαση 28-8-2019]
 - Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος, ΥΜΣ, (2018), *Καλωσήλθατε στην e-ΥΜΣ*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <http://eyms.businessportal.gr>, [Πρόσβαση 28-8-2019]

- Lawspot, (2018), *e-ΥΜΣ: Σε λειτουργία τέθηκε η Ηλεκτρονική Υπηρεσία Μιας Στάσης*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.lawspot.gr/nomika-nea/e-yms-se-leitoyrgia-tethike-i-ilektroniki-ypiresia-mias-stasis> , [Πρόσβαση 28-8-2019]
- Υπουργείο Ανάπτυξης & Επενδύσεων, Κεντρική Ένωση Επιμελητηρίων Ελλάδος, ΥΜΣ, (2018), *e-ΥΜΣ Σύσταση Εταιρείας με 3 απλά βήματα*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://eyms.businessportal.gr/eyms-at-a-glance.pdf>, [Πρόσβαση 11-11-2019]
- Κανονισμός (ΕΕ) 2016/679 (GDPR) «για την προστασία των φυσικών προσώπων έναντι της επεξεργασίας των δεδομένων προσωπικού χαρακτήρα και για την ελεύθερη κυκλοφορία δεδομένων αυτών και την κατάργηση της οδηγίας 95/46/ΕΚ (Γενικός Κανονισμός για την Προστασία Δεδομένων)», Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/PDF/?uri=CELEX:32016R0679&from=EN> , [Πρόσβαση 6/10/2019]
- Comparing Business Regulation for Domestic Firms in 190 Economies, (2019), *A World Bank Group Flagship Report, Doing Business 2019 Training for Reform Regional Profile European Union*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Profiles/Regional/DB2019/EU.pdf> , [Πρόσβαση 21-10-2019]
- DoingBusiness Measuring Business Regulations, (2020), *Ease of Doing Business in Greece, Starting a Business*, World Bank Group. Διαθέσιμο στη δ/νση: https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/greece#DB_sb , [Πρόσβαση 26-10-2019]
- DoingBusiness Measuring Business Regulations, (2020), *Ease of Doing Business in Greece, Protecting Minority Investors*, World Bank Group. Διαθέσιμο στη δ/νση: https://www.doingbusiness.org/en/data/exploreeconomies/greece#DB_pi , [Πρόσβαση 26-10-2019]

- DoingBusiness 2019, *Country Tables*, World Bank Group Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.doingbusiness.org/content/dam/doingBusiness/media/Annual-Reports/English/DB19-Chapters/DB19-Country-Tables.pdf> , [Πρόσβαση 21-10-2019]
- Οδηγία (ΕΕ) 2019/1151 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 20ης Ιουνίου 2019 για την τροποποίηση της οδηγίας (ΕΕ) 2017/1132 όσον αφορά τη χρήση ψηφιακών εργαλείων και διαδικασιών στον τομέα του εταιρικού δικαίου. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/EL/TXT/?uri=CELEX:32019L1151> , [Πρόσβαση 17-1-2019]
- InBusinessNews, (2019), *Kinanis LLC: Ευρωπαϊκή Οδηγία 2019/1151, Εξ ολοκλήρου διαδικτυακή σύσταση Εταιρειών και εγγραφή Παραρτημάτων*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://inbusinessnews.reporter.com.cy/business/services/article/220983/kinanis-llc-evropaiki-odiga-2019-1151-ex-olokliroy-diadiktyaki-systasi-etaireion-kai-engrafi-parartimatou> , [Πρόσβαση 2-11-2019]
- Τσενέ Χ., Σύνδεσμος Ελλήνων Εμπορικών Λόγων, *Νομοθετικές εξελίξεις στη χρήση ψηφιακών μέσων στη σύσταση των εταιριών*. Διαθέσιμο στη δ/νση: (<https://slideplayer.gr/slide/16794674/>) , [Πρόσβαση 26-10-2019]
- Τζέμος Γ.Β., *Η διεύρυνση και η εμβάθυνση του ρόλου του ΑΣΕΠ στις προσλήψεις στο Δημόσιο*. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.asep.gr/webcenter/content/conn/ucmsserver/path/enterprise%20libraries/asep/%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%AD%CE%B4%CF%81%CE%B9%CE%B1/1%CE%BF%20%CE%A3%CF%85%CE%BD%CE%B5%CE%B4%CF%81%CE%AF%CE%BF/%CE%A4%CE%96%CE%95%CE%9C%CE%9F%CE%A3.pdf> , [Πρόσβαση 1/11/2019]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, (2019), *Ενημερωτικά Δελτία για τις πολιτικές προτεραιότητες*, Διαθέσιμο στη δ/νση: https://ec.europa.eu/commission/priorities_el , [Πρόσβαση 1-11-2019] *σελ 1*

- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες, *Οι 10 Προτεραιότητες της Επιτροπής για το 2014-2019*. Διαθέσιμο στη δ/νση: https://ec.europa.eu/commission/priorities/internal-market_el , [Πρόσβαση 1-11-2019]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες, *Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή. Ψηφιακή Ενιαία Αγορά*. Διαθέσιμο στη δ/νση: https://ec.europa.eu/commission/priorities/digital-single-market_el , [Πρόσβαση 1-11-2019]
- Ecopress, Περιβάλλον, Αυτοδιοίκηση, Τεχνική Ενημέρωση, Ευρωπαϊκή Ένωση, (2018), *Πώς μπορείτε να δημιουργήσετε νέα επιχείρηση στις χώρες της ΕΕ*, Διαθέσιμο στη δ/νση: <http://ecopress.gr/?p=12458> , [Πρόσβαση 1-11-2019]
- European Commission, Policies, information and services, *Internal market, Industry, Entrepreneurship and SMEs, The European single market, Single Market for services*. (Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Εσωτερική Αγορά, Βιομηχανία, Επιχειρηματικότητα και ΜΜΕ, Κέντρα Ενιαίας Εξυπηρέτησης) Διαθέσιμο στη δ/νση: https://ec.europa.eu/growth/single-market/services/services-directive/in-practice/contact_en , [Πρόσβαση 1-11-2019]
- EESTLEE, (2019), *I would like to establish a company*. (Εσθονία). Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.eesti.ee/en/life-events/i-would-like-to-establish-a-company/> , [Πρόσβαση 1-11-2019]
- E-Business Register, Centre of Registers and Information Systems, (2019), *Welcome to the Company Registration Portal*. Ψηφιακή πύλη Εσθονίας. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://ettevotjaportaal.rik.ee/index.py?chlang=eng> , [Πρόσβαση 1-11-2019]
- Βουλή των Ελλήνων, Περίοδος ΙΖ΄, Σύνοδος Β΄, Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «*Απλοποίηση διαδικασιών σύστασης επιχειρήσεων, άρση κανονιστικών εμποδίων στον ανταγωνισμό και λοιπές διατάξεις*», (2016) Διαθέσιμο στη δ/νση:

<https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/a-aploel-eis-all.pdf>, [Πρόσβαση 01-01-2020]

- IOBE, (2019), Ετήσια Έκθεση Επιχειρηματικότητας 2018-2019: *Η νέα επιχειρηματικότητα ενισχύεται*. Διαθέσιμο στη δ/νση: https://www.eea.gr/wp-content/uploads/2019/12/RES_02_11122019_REP_GR.pdf, [Πρόσβαση 23-01-2020]
- Βουλή των Ελλήνων, Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «*Τροποποίηση του ν. 3190/1955 περί Εταιρειών Περιορισμένης Ευθύνης και άλλες διατάξεις*», (2018). Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/t-eteth-eis-olo.pdf> . [Πρόσβαση 23-01-2020]
- Ελληνική Συνομοσπονδία Εμπορίου & Επιχειρηματικότητας (ΕΣΕΕ), (2018), Εγκύκλιος ΕΣΕΕ για το Νέο Νομικό Πλαίσιο των ΕΠΕ & Το σχέδιο Μετασχηματισμού των επιχειρήσεων. Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://esee.gr/%CE%B5%CE%B3%CE%BA%CF%8D%CE%BA%CE%BB%CE%B9%CE%BF%CF%82-%CE%B5%CF%83%CE%B5%CE%B5-%CE%B3%CE%B9%CE%B1-%CF%84%CE%BF-%CE%BD%CE%AD%CE%BF-%CE%BD%CE%BF%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CF%8C-%CF%80%CE%BB%CE%B1%CE%AF%CF%83/> . [Πρόσβαση 23-01-2020]
- Βουλή των Ελλήνων, ΙΖ' Περίοδος, Διαρκής Επιτροπή Παραγωγής και Εμπορίου, (2019), Αιτιολογική έκθεση στο σχέδιο νόμου «*Εταιρικοί μετασχηματισμοί και εναρμόνιση του νομοθετικού πλαισίου με τις διατάξεις της Οδηγίας 2014/55/ΕΕ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου της 16^{ης} Απριλίου 2014 για την έκδοση ηλεκτρονικών τιμολογίων στο πλαίσιο δημοσίων συμβάσεων*». Διαθέσιμο στη δ/νση: <https://www.hellenicparliament.gr/UserFiles/2f026f42-950c-4efc-b950-340c4fb76a24/e-etsym-eis.pdf> , [Πρόσβαση 23-01-2020]

- Βουλή των Ελλήνων, ΙΗ' περίοδος (Θ' Αναθεωρητική – Προεδρευόμενης Κοινοβουλευτικής Δημοκρατίας) Α' Σύνοδος ΛΗ' και Σύνοδος ΛΖ', (2019), Αιτιολογική Έκθεση στο σχέδιο νόμου «Επενδύω στην Ελλάδα και άλλες διατάξεις». Διαθέσιμο στη δ/ση: https://www.hellenicparliament.gr/Nomothetiko-Ergo/Anazitisi-Nomothetikou-Ergou?law_id=bfed05a1-61bf-42f0-a7fb-aae1018a7dfc , [Πρόσβαση 23-01-2020].
- ΒΙΚΙΠΑΙΔΕΙΑ, (2019), *Υπουργείο Ψηφιακής Πολιτικής, Τηλεπικοινωνιών και Ενημέρωσης*. Διαθέσιμο: https://el.wikipedia.org/wiki/%CE%A5%CF%80%CE%BF%CF%85%CF%81%CE%B3%CE%B5%CE%AF%CE%BF_%CE%A8%CE%B7%CF%86%CE%B9%CE%B1%CE%BA%CE%AE%CF%82_%CE%A0%CE%BF%CE%BB%CE%B9%CF%84%CE%B9%CE%BA%CE%AE%CF%82,_%CE%A4%CE%B7%CE%BB%CE%B5%CF%80%CE%B9%CE%BA%CE%BF%CE%B9%CE%BD%CF%89%CE%BD%CE%B9%CF%8E%CE%BD_%CE%BA%CE%B1%CE%B9_%CE%95%CE%BD%CE%B7%CE%BC%CE%AD%CF%81%CF%89%CF%83%CE%B7%CF%82 , [Πρόσβαση 15-02-2020].
- Σύμβαση Δανειακής Διευκόλυνσης, (2010), Διαθέσιμο στο: https://www.ymeperaa.gr/images/pdf-xls/2_%CE%98%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%B1%CE%9F%CF%81%CE%B3%CE%B1%CE%BD%CE%B1-%CE%A0%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CF%83%CE%B9%CE%BF/2.1_%CE%95%CE%B8%CE%BD%CE%B9%CE%BA%CE%BF_%CE%98%CE%B5%CF%83%CE%BC%CE%B9%CE%BA%CE%BF_%CE%A0%CE%BB%CE%B1%CE%B9%CF%83%CE%B9%CE%BF/%CE%95%CE%9B%CE%9B%CE%97%CE%9D%CE%99%CE%9A%CE%97_%CE%9C%CE%9D%CE%97%CE%9C%CE%9F%CE%9D%CE%99%CE%9F_1.pdf , [Πρόσβαση 15-02-2020]
- Taxheaven, (2011), *Άρθρα «Επιχείρηση σε Μία Μέρα- σε Ένα Σημείο» Υπηρεσίες μίας Στάσης για τη σύσταση επιχειρήσεων & Γενικό Εμπορικό*

Μητρώο (ΓΕΜΗ) Διαθέσιμο στο: <https://www.taxheaven.gr/circulars/12084> , [Πρόσβαση 15-02-2020]

- ΕΘΝΟΣ, (2020), *Δήλωση γέννησης: Σε αυτά τα 15 μαιευτήρια μπορείτε να κάνετε αιτήσεις*. Διαθέσιμο στο: https://www.ethnos.gr/ellada/89028_dilosi-gennisis-se-ayta-ta-15-maieytiria-mporeite-na-kanete-aitiseis , [Πρόσβαση 19-02-2020]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες, (2020), *Οι 6 προτεραιότητες της Επιτροπής για το 2019-2024.*, (6 Commission priorities for 2019-24) Διαθέσιμο στο: <https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024> , [Πρόσβαση 19-02-2020]
- Ευρωπαϊκή Επιτροπή, Προτεραιότητες, (2020), *Η Ευρώπη έτοιμη για την ψηφιακή εποχή, Η ενδυνάμωση του κόσμου με την τεχνολογία νέας γενιάς (A Europe Fit for the Digital Age, Empowering people with a new generation of technologies)* https://ec.europa.eu/info/strategy/priorities-2019-2024/europe-fit-digital-age_el , [Πρόσβαση 19-02-2020]